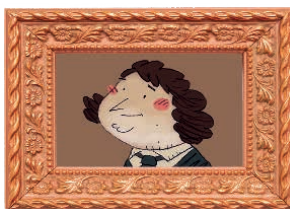

Petra Kodre

Od glasov do knjižnih svetov

9

Rešitve nalog iz samostojnega delovnega zvezka
za slovenščino v 9. razredu osnovne šole
JEZIK in KNJIŽEVNOST

drugod pišemo predlog z (npr. s kolesom in z avtom).

11. a) z, b) z, c) s, č) s, d) s, e) s, f) z, g) z, h) z

Beseda in besedna zveza

Beseda

2. a

Odnosi med besedami

SOPOMENKA		PROTIPOMENKA
izobražen	šolan	neuk
čist	snazen	umazan
lep	čeden	grd
start	začetek	konec
poslušen	ubogljiv	neposlušen, neubogljiv
komičen	smešen	žalosten
nikoli	nikdar	vedno
premagati	poraziti	biti poražen
neolikan	neotesan	olikan
nebesa	raj	pekel
kritizirati	grajati	hvaliti

PODPOMENKA		NADPOMENKA
radič	solata	zelenjava
citronček	metulj	žuželka
postrv	riba	žival
mercedes	avtomobil	vozilo
sestrična	sorodnik	človek
torta	pecivo	sladica
malinovec	sok	pijača
smreka	iglavce	drevo
jabolko	sadje	hrana
ovčar	pes	bitje
srna	divjad	sesalec

2. a, c, č

	BESEDE/BESEDNE ZVEZE	PROTIPOMENKE
a)	samoglasnik	soglasnik
b)	dovršni glagol	nedovršni glagol
c)	protipomenka	sopomenka
č)	nadpomenka	podpomenka
d)	lastna imena	občna imena
e)	uradno pismo	neuradno pismo
f)	javno vabilo	zasebno vabilo
g)	subjektivno besedilo	objektivno besedilo
h)	umetnostno besedilo	neumetnostno besedilo
i)	zapisano besedilo	govorjeno besedilo
j)	realistična pripoved	fantastična pripoved

4. Besedi *poved* in *stavek* nista sopomenki, saj je *poved* zaključeno sporočilo, ki se vedno začne z veliko začetnico in konča s končnim ločilom, *stavek* pa se lahko začne tudi z malo začetnico in ne konča s končnim ločilom.

5. a) lučka – svetilka
b) rastlina – lučka, hrana – lučka, ženska – Lučka

Besedna družina

1. Besedna družina: miš, mišek, miška, miškolin, mišnica, mišelovka ...
Beseda *mišice* ne sodi v to besedno družino.

Domače in prevzete besede

	PREVZETE BESEDE	DOMAČE BESEDE
a)	komedija	veseloigra
b)	lirika	izpovedništvo
c)	epika	pripovedništvo
č)	onomatopeja	podobnoglasje
d)	komparacija	primera
e)	personifikacija	poosebitev
f)	dialog	dvogovor
g)	dialekt	narečje
h)	stih	verz
i)	poet	pesnik
j)	ironija	posmeh
k)	publicist	novinar
l)	tekst	besedilo
m)	literarni	književni

2. Molj pravi: *Kaj bi uporabljali tujke, ko pa imamo dovolj ustreznih slovenskih strokovnih izrazov.* Če ne razumemo katere prevzete besede, se lahko o njenem pomenu poučimo v Slovarju tujk, nekatere pa so pojasnjene tudi v Slovarju slovenskega knjižnega jezika.

3. a) iti v bife na ^{kokakola} coca-cola	e) Renault, Peugeot in BMW
b) ^{Mercatorjeva} Merktorjeva trgovina	f) ^{Pariz} Paris , ^{Praga} Praha ; London in New York
c) National Geographic	g) Eifflov stolp
č) Patrick Novak	h) Newtonov zakon
d) ^{komputer} computer	i) ^{pica} pizza in ^{pomfrit} pommes-frites

Slogovno zaznamovane besede

ARHAIZMI	NAREČNI IZRAZI	SLENGOVSKI IZRAZI
striti petic ako pak	nona oma	ful faca fejsbuk carica zihr lajkala

Netvorjenke in tvorjenke

1. Netvorjenke so: mož, dan, slon, sir, tri.

	NETVORJENKE	TVORJENKE
a)	trg	<i>trgovec, trgovec, trgovina, trgovinski, trgovati, tržnica, trženje, tržišče</i>
b)	gozd	gozdni, gozdar, gozdarski, pogozdovati, gozdič, gozdarjenje ...
c)	nov	novica, prenoviti, novodobni, novost, novotarja, ponovno ...
č)	mir	premirje, mirovati, mirovnik, mirovnica, mirilec, umirjen, miroljuben ...
d)	boj	bojni, bojevati, bojevnik, bojevitež, bojevitost, bojevit, bojišče ...
e)	med	medeni, medica, medičarstvo, medičar, medenjaki, medišče ...
f)	čas	časopis, časnik, polčas, časovnica, včasih, občasno, začasnost ...
g)	noč	nočitev, prenočišče, nočitven, nočni, polnoč, opolnoči ...
h)	led	ledenik, ledišče, ledovje, ledolomilec, ledeneti, sladoled ...
i)	glas	oglasiti, glasovanje, preglasen, glasnik, oglaševanje, naglas ...

3.	BESEDNE ZVEZE	TVORJENKE
a)	tisti, ki igra	igralec
b)	tista, ki igra	igralka
c)	to, kar igramo	igra
č)	to, kjer se igramo	igrišče/igralnica
d)	to, s čimer se igramo	igrača
e)	majhna igrača	igračka
f)	tak, ki se tiče igre	igralni

4.	BESEDNE ZVEZE	TVORJENKE
a)	to, da se učimo	učenje
b)	tisti, ki se uči	učenec
c)	tista, ki se uči	učenka
č)	tisti, ki uči	učitelj
d)	tista, ki uči	učiteljica
e)	to, kjer se učimo	učilnica
f)	to, s čimer se učimo	učilo
g)	tak, ki se tiče učenja	učni

5.	BESEDNE ZVEZE	TVORJENKE
a)	prebivalec vasi	vaščan
b)	prebivalca podeželja	podeželana
c)	prebivalci mesta	meščanki
č)	prebivalci otoka	otočani
d)	prebivalka občine	občanka
e)	prebivalke kraja	krajanke
f)	prebivalec Nove Gorice	Novogoričan
g)	prebivalca Idrije	Idrijčana/Idrijca
h)	prebivalci Novega mesta	Novomeščanki
i)	prebivalci Izole	Izolani/Izolčani/Izoljani
j)	prebivalec Krškega	Krčan
k)	prebivalec Vipave	Vipavec
l)	prebivalca Krasa	Kraševca
m)	prebivalke Istre	Istranke
n)	prebivalci Bele krajine	Belokranjci
o)	prebivalka Dolenjske	Dolenjka
p)	prebivalca Gorenjske	Gorenjca
r)	prebivalka Štajerske	Štajerka
s)	prebivalci Prekmurja	Prekmurki
š)	državljanke Italije	Italijanke
t)	državljan Francije	Francoza
u)	državljan Malte	Maltežan
v)	državljan Črne gore	Črnogorci
z)	državljanke Srbije	Srbkinji
ž)	državljanke Hrvaške	Hrvatice

6. Lastna imena zapisujemo z veliko, občna pa z malo.

7.	TVORJENKE	BESEDNE ZVEZE
a)	zdravnik	tisti, ki zdravi
b)	zdravnica	tista, ki zdravi
c)	zdravljenje	to, da (se) zdravimo
č)	zdravilišče	tam, kjer (se) zdravimo
d)	zdravilo	to, s čimer se zdravimo
e)	zdravilen	tak, ki se tiče zdravljenja

8. **trenierka** – tista, ki nekoga trenira
trenirka – to, kar oblečemo za trening/šport

9.	ŽENSKO OSEBE	MOŠKE OSEBE
a)	policistka	policist
b)	vrtnarica	vrtnar
c)	medicinska sestra	medicinski brat
č)	/	kosec
d)	grabljica	/
e)	peška	pešec
f)	dojlja	/
g)	šivilja	/
h)	/	kupec
i)	krojačica	krojač

Besedna zveza in stalna besedna zveza

1. zaviti desno, prepričljiva zmaga, nacionalni preizkus znanja, voziti počasi, Šolska košarkarska liga, ulična svetilka, Martin Krpan

2.	BESEDE	BESEDNE ZVEZE	STALNE BESEDNE ZVEZE
a)	mož	njen mož	povodni mož
b)	zveza	tale zveza	Zveza tabornikov Slovenije
c)	lisica	navadna lisica	Zlata lisica
č)	slovenska	slovenska zastava	Slovenska filharmonija
d)	prstan	mamin prstan	Borštnikov prstan
e)	dolina	naša dolina	Vipavska dolina
f)	zakon	skavtski zakon	Zakon o osnovni šoli

Od besed in besednih zvez k vrstam besed

Besedne vrste

Glagol

1.	a) sprejeti delo	i) so zelo pogrešali	s) se sploh ne zavedajo
	c) sprašujem te-tudi	k) moram te razočarati	t) iskanje pogrešanih
	č) pravi, da je poznal	l) ni še odgovoril	u) mi tega pač ne priželjo
	d) ampak vprašati smemo	m) te bodo prav-kmalu	v) zaradi uživanja drog
	e) želeli su počitka		z) nas niso niti vprašali
	f) ker si to naročil	o) narediti napako	ž) nekoliko zmanjša tveganje
	g) ko se je sprott učila	p) so že spali	
	h) njej ne moreš reči NE	r) da se med-sabo pripravajo	

2. Večina **je delala** v tovarni.
 Večina je morala delati v tovarni.
 Večina gre delat v tovarno.

3. a) povedat
 b) reči
 c) presojeti, soditi
 č) užaliti, opravičiti
 d) vprašat, imeti
 e) iskat
 f) odpočiti, naprezati
 g) popustiti
 h) spat, končati
 i) iskat
 j) obiskat

4.	GLAGOL	OSEBA (1., 2. ali 3.)	ŠTEVILO (ed., dv., ali mn.)	ČAS (sed., pret., prih.)	NAKLON (pov., pog. vel.)	VID (dov., nedov.)
	se je pobahal	3.	ed.	pret.	pov.	dov.
	smo uprizorili	1.	mn.	pret.	pov.	dov.
	so dobili	3.	mn.	pret.	pov.	dov.
	se uživajo	3.	mn.	sed.	pov.	dov.
	je razlagal	3.	ed.	pret.	pov.	nedov.
	smo postavili	1.	mn.	pret.	pov.	dov.
	so kradli	3.	mn.	pret.	pov.	nedov.
	bi videl	1.	ed.	sed.	pog.	dov.
	boste igrali	3.	mn.	prih.	pov.	nedov.
	obvesti	2.	ed.	sed.	vel.	dov.

5. b) izboljšujmo
c) ne jezikajta
č) bi našila
d) orosimo
e) prodajo
f) teči
g) vrzita

6.	GLAGOL	VID	VIDSKI PAR	GLAGOL	VID	VIDSKI PAR
a)	odpirati	nedov.	odpreti	zlagati se	dov.	lagati se
b)	omogočiti	dov.	omogočati	razložiti	dov.	razlagati
c)	spoznati	dov.	spoznavati	ohraniti	dov.	ohranjati
č)	zalivati	nedov.	zaliti	pozabiti	dov.	pozabljati
d)	prekiniti	dov.	prekinjati	udariti	dov.	udarjati
e)	posloviti se	dov.	poslavljati se	veseliti se	nedov.	razveseliti se
f)	pristajati	nedov.	pristati	uporabiti	dov.	uporabljati
g)	pospravljati	nedov.	pospraviti	obkrožiti	dov.	obkrožati
h)	nabirati	nedov.	nabrati	brskati	nedov.	izbrskati
i)	poslati	dov.	pošiljati	rešiti	dov.	reševati
j)	vstopiti	dov.	vstopati	prodati	dov.	prodajati
k)	ribati	nedov.	zribati	kupiti	dov.	kupovati
l)	doživeti	dov.	doživljati	potrditi	dov.	potrjevati
m)	napasti	dov.	napadati	naštevati	nedov.	našteti
n)	obiskati	dov.	obiskovati	izumirati	nedov.	izumreti
o)	prevrniti	dov.	prevračati	likati	nedov.	zlikati
p)	odkriti	dov.	odkrivati	izklapljati	nedov.	izklopiti
r)	nastati	dov.	nastajati	sprostiti	dov.	sproščati
s)	oklepiti	nedov.	okleniti	brcniti	dov.	brcati
š)	pregledati	dov.	pregledovati	ugasniti	dov.	ugašati
t)	odzvati se	dov.	odzivati se	pokositi	dov.	kositi
u)	vrniti	dov.	vračati	vzklkniti	dov.	vzklkati
v)	pregovoriti	dov.	pregovarjati	posoditi	dov.	posojati
z)	obleči	dov.	oblačiti	pozdraviti	dov.	pozdravljati
ž)	obuvati	nedov.	obuti	oceniti	dov.	ocenjevati

Deležnik

1.	NEDOLOČNIK	DELEŽNIK -n	NEDOLOČNIK	DELEŽNIK -t
a)	nasloviti	naslovljen	zaužiti	zaužit
b)	naučiti	naučen	zapeti	zapat
c)	vabiti	vabljen	zaliti	zalit
č)	risati	risan	obriti	obrit
d)	počistiti	počiščen	izbiti	izbit
e)	zaslišati	zaslišan	načeti	načet
f)	obljubiti	obljubljen	obliti	oblit
g)	naročiti	naročen	zašiti	zašit
h)	pohvaliti	pohvaljen	prešteti	prešet
i)	zapraviti	zapravljen	odpreti	odprt
j)	ukrasti	ukraden	podreti	podrt
k)	zanemariti	zanemarjen	prijeti	prijet
l)	pomešati	pomešan	streti	strt

2.	NEDOLOČNIK	DELEŽNIK -n/-t	NEDOLOČNIK	DELEŽNIK -n/-t
a)	umiti	umit (m. sp.)	izračunati	izračunano (sr. sp.)
b)	počesati	počesana (ž. sp.)	zabiti	zabit (m. sp.)
c)	naročiti	naročeno (sr. sp.)	poklicati	poklican (m. sp.)
č)	politi	polit (m. sp.)	uspavati	uspavana (ž. sp.)
d)	odišaviti	odišavljena (ž. sp.)	opleti	opleto (sr. sp.)
e)	nameniti	namenjeno (sr. sp.)	povzročiti	povzročen (m. sp.)
f)	preživeti	preživet (m. sp.)	okužiti	okuženo (sr. sp.)
g)	obuti	obut (m. sp.)	usmrtiti	usmrčen (m. sp.)
h)	užaliti	užaljena (ž. sp.)	začeti	začeta (ž. sp.)
i)	obravnavati	obravnavan (m. sp.)	raztopiti	raztopljeno (sr. sp.)
j)	odbiti	odbit (m. sp.)	zasuti	zasut (m. sp.)
k)	natisniti	natisnjena (ž. sp.)	dopolniti	dopolnjeno (sr. sp.)
l)	izdati	izdano (sr. sp.)	pogreti	pogreta (ž. sp.)
m)	potolažiti	potolažena (ž. sp.)	uresničiti	uresničeno (sr. sp.)
n)	prikriti	prikrita (ž. sp.)	zagotoviti	zagotovljen (m. sp.)
o)	sprejeti	sprejeto (sr. sp.)	vkjučiti	vključena (ž. sp.)
p)	povoziti	povožen (m. sp.)	imenovati	imenovano (sr. sp.)
r)	ubiti	ubito (sr. sp.)	prižgati	prižgano (sr. sp.)
s)	ceniti	cenjena (ž. sp.)	občudovati	občudovana (ž. sp.)
š)	razbiti	razbito (sr. sp.)	uskladiti	usklajen (m. sp.)
t)	prizadeti	prizadet (m. sp.)	odeti	odeto (sr. sp.)
u)	sezuti	sezut (m. sp.)	prezreti	prezrt (m. sp.)
v)	zakriti	zakrito (sr. sp.)	premestiti	premeščena (ž. sp.)
z)	ohraniti	ohranjena (ž. sp.)	potopiti	potopljeno (sr. sp.)
ž)	priporočati	priporočan (m. sp.)	zadeti	zadet (sr. sp.)

Samostalnik

1. a) nerodnežem
b) zobmi
c) pesmijo, mislijo
č) plavutmi
d) visokogorij
e) drvmi, drveh/drvih, drvom
f) tlom
g) ušesi, očmi
h) ozvezdij
i) vrati
j) pljučem, boleznijo
k) pisarn, nadstropju
l) dvema letoma
m) Jožetu Pučniku
n) otroki

- o) mater, hčer, psoma
- p) mostov
- r) gospe
- s) Matijo Novaka, Karmen Mlakar
- š) telesom
- t) zmajem, dečkoma
- u) Črnega Vrha nad Idrijo
- v) radiom
- z) intervjujem
- ž) rešetoma

2.

SAMOSTALNIK	SPOL	ŠTEVILO	SKLON
Odiseja	ž.	ed.	I
načrtom	m.	ed.	O
ptic	ž.	mn.	R
življenju	sr.	ed.	M
pot	ž.	ed.	T
informacijo	ž.	ed.	O
smeri	ž.	ed.	M
potovanja	sr.	ed.	R
svet	m.	ed.	T
pot	ž.	ed.	I
cilj	m.	ed.	I
neznanka	ž.	ed.	I
bioritem	m.	ed.	I
zvezde	ž.	mn.	I
nebu	sr.	ed.	M

3.

	ZEMLJEPISNA LASTNA IMENA	OSEBNA LASTNA IMENA	SVOJILNI PRIDEVNIK IZ OSEBNEGA LASTNEGA IMENA
a)	<i>Slovenija</i>	<i>Slovenec</i>	<i>Slovenčev</i>
b)	Grosuplje	Grosupeljčan (m. sp.)	Grosupeljčanov
c)	Zagorje	Zagorka (ž. sp.)	Zagorkin
č)	Zasavje	Zasavec (m. sp.)	Zasavec
c)	Prlekija	Prlek (m. sp.)	Prlekov
d)	Velenje	Velenjčan (m. sp.)	Velenjčanov
e)	Kranj	Kranjčan (m. sp.)	Kranjčanov
f)	Bohinjska Bistrica	Bistričan (m. sp.)	Bistričanov
g)	Trst	Tržačan (m. sp.)	Tržačanov
h)	Dravograd	Dravograjčanka (ž. sp.)	Dravograjčankin
i)	Celje	Celjanka (ž. sp.)	Celjankin
j)	Solkan	Solkanec (m. sp.)	Solkančev
k)	Beltinci	Beltinčan (m. sp.)	Beltinčanov
l)	Murska Sobota	Murskosobočanka (ž. sp.)	Murskosobočankin
m)	Gornja Radgona	Radgončanka (ž. sp.)	Radgončankin
n)	Dolenjske Toplice	Topličan (m. sp.)	Topličanov
o)	Kranjska Gora	Kranjskogorčanka (ž. sp.)	Kranjskogorčankin
p)	Litija	Litijčan/Litijan (m. sp.)	Litijanov/Litijčanov
r)	Škofja Loka	Škofjeločanka (ž. sp.)	Škofjeločankin
s)	Brežice	Brežičanka (ž. sp.)	Brežičankin
š)	Sežana	Sežanec/ Sežančan (m. sp.)	Sežančev/ Sežančanov
t)	Tolmin	Tolminka (ž. sp.)	Tolminkin
u)	Split	Splitčan (m. sp.)	Splitčanov
v)	Češka	Čehinja (ž. sp.)	Čehinjkin
z)	Rusija	Rusinja (ž. sp.)	Rusinjkin
ž)	Metlika	Metličanka (ž. sp.)	Metličankin

Osební zaimék

1. a) mene
b) mi, vas
c) ti, njimi
č) ga, ji
d) njem
e) te, ti, ga
f) njo, njim
g) njem
h) te, ti, jih
i) jima
j) vama
k) jim, nas
l) jima
m) nama
n) Nama
o) nama
p) vami
r) nas
s) njem, mu, jo
š) me
t) jo, ji, te, njim
u) Tebi, ti, naju
v) ju
z) mi
ž) Nam
2. Da.
3. Napačne oblike so: a) njemu, b) jih, c) mi, č) jo, d) njem, e) nam, f) njim
4. V slovenskem morju vas lahko pozdravimo tudi delfini
Delfini sodijo med morske živali, ki so zelo občutljive na onesnaževanje in so zato pokazatelji stanja naravnega okolja. Čeprav s čistostjo slovenskega morja ne moremo biti povsem zadovoljni, jih redno opazujemo tudi v našem morju. Pri nas živi stalna populacija delfinov vrste velika pliskavka (*Tursiops truncatus*), ki jo že pet let proučuje in spremlja raziskovalna ekipa društva Morigenos in se hkrati trudi za njihovo ohranitev. Ko delfine najdemo, poskušamo o njih zbrati čim več podatkov. V slovenskem morju in okoliških vodah smo tako do danes prepoznali že več kot 55 delfinov in jih tudi poimenovali. Med njimi so recimo Denion, Amanita, Moni, Foki, Neptun in drugi, ki so z raziskovalci društva že stari prijatelji. Daphne, ki jo poznamo iz leta 2004, je lani poleti skotila mladička, ki smo ga videvali vse poletje in nam je tako prinašal veselje.
5. b) vaju
c) njo/jo
č) (z) nami
d) njem
e) njemu/mu
f) nas
g) meni
h) midva
i) midve/medve

Pridevnik

1.	SAMOSTALNIK	LASTNOSTNI PRIDEVNIK	VRSTNI PRIDEVNIK	SVOJILNI PRIDEVNIK
a)	pribor	čist pribor	jedilni pribor	Markov pribor
b)	sestra	tečna	medicinska	mamina
c)	čaj	topel	planinski	Ašičev
č)	torba	draga	popotna	popotnikova
d)	ura	točna	stenska	babičina
e)	stanovanje	veliko	trisočno	soseščinsko
f)	žoga	nova	nogometna	soigralčeva
g)	drevo	lepo	iglasto	vrtnarjevo

2.	SAMOSTALNIKI	PRIDEVNIKI
a)	Bled	blejski
b)	Nova Gorica	novogoriški
c)	Trg	trški
č)	Vič	viški
d)	kava	kavni
e)	knjiga	knjižni
f)	kmet	kmečki
g)	veriga	verižni
h)	kruh	krušni
i)	življenje	življenjski
j)	Pia	Piin
k)	Karin	Karinin
l)	Luka	Lukov
m)	Telekom	Telekomov

3.	OSNOVNIK	PRIMERNIK	PRESEŽNIK
a)	tanek	tanjši	najtanjši
b)	slab	slabši	najslabši
c)	zdrav	bolj zdrav	najbolj zdrav
č)	širok	širši	najširši
d)	tih	tišji	najtišji

4.	IZPIS	VRSTA	SPOL	ŠTEVILO	STOPNJA	SKLON
	strogega	last.	m.	ed.	osn.	T
	sinovim	svoj.	m.	ed.	osn.	O
	učnim	vrst.	m.	ed.	osn.	O
	šolskega	vrst.	sr.	ed.	osn.	R
	žarečimi	lastn.	sr.	mn.	osn.	O
	najboljši	lastn.	m.	ed.	pres.	I
	očetova	svoj.	ž.	ed.	osn.	I
	najuspešnejši	lastn.	m.	ed.	pres.	I
	lepa	lastn.	ž.	ed.	osn.	I
	boljšega	lastn.	m.	ed.	prim.	R

Svojilni in povratni svojilni zaimek

- Sopomenka zaimka *svoj* je *lasten*.
- Zaradi njegove starosti sem gospoda tikal.
 Zaradi svoje starosti sem gospoda tikal.
 Bil sem premlad, da bi vedel, da je gospoda treba vikati.
 Gospod je bil mlad, zato sem ga tikal.
- njihov, svoji
 - tvojim
 - vaš, svoj
 - njegovo, svojo
 - svoj
 - svoj, svojega

- svoj, njegov
- svojo, njegova
- njen, svoje
- Tvoje, svojim
- svoj, njegove
- svoje, njegovi, svojih
- svojega, Njegov
- njegove
- svoj, njene
- naša, njun, svoje
- svoj
- naši, svoj
- svoj
- našem, svoje
- svoje, njegovimi, tvoj in njegov
- njenega
- moj
- našem, svojo

Vprašalni, kazalni in oziralni zaimki

1.	VPRAŠALNI ZAIMKI	KAZALNI ZAIMKI	OZIRALNI ZAIMKI			
	Kdo, Kaj	ta, tisto	ki, kdor, kar			
2.	OSEBNI ZAIMEK	SVOJILNI ZAIMKI	POVRATNI SVOJILNI ZAIMKI	KAZALNI ZAIMKI	OZIRALNI ZAIMKI	VPRAŠALNI ZAIMKI
	vi jaz ga	naše moj	svoje	tega tem to tako	ki, katerem,	kaj kako

- Zaimki so: mi, kdo, jaz, Bistvo šale je v tem, da učenec ni znal odgovoriti na učiteljevo vprašanje, ampak je bil njegov odgovor vendarle pravilen.
- Avto, ^{katerega} ~~čigar~~ vzdrževanje je tako drago, je za moj žep neprimeren.
 - Kanarček, ^{katerega} ~~čigar~~ gospodar par dni kar pozabi nanj, se mi smili.
 - O ^{komu} ~~čem~~ govori besedilo? O Prešernovem nagrajencu.
 - Otroci, ^{katerih} ~~čigar~~ starši ne kadijo, imajo manj možnosti za boleznih dihal.
 - Pogovoriti se moramo predvsem o ^{tistem} ~~temu~~, o čemer se najraje ne bi.
 - ^{Tega} ~~To~~ pa še nisem slišala!
 - Trgovka, ^{katere} ~~čigar~~ stranke so zadovoljne, največ proda.
 - ^{Čemu} ~~Zakaj~~ lažem staršem? Da se ves čas ne jezijo name.

Prislov

- zgodaj, zjutraj, popoldne, zvečer, danes, jutri, nikoli, vedno ...
To so časovni prislovi.
 - doma, tu, tam, spodaj, zgoraj, zunaj, noter, nikjer, marsikje, tod, drugje ...
To so krajevni prislovi.

c) redno, površno, natančno, mukoma, dobro, slabo, počasi, hitro ...
To so načinovni prislovi.

č) domov, tja, sem, gor, dol, ven, noter, nikamor, marsikam ...
To so krajevni prislovi.

2.	KRAJEVNI PRISLOV	ČASOVNI PRISLOV	NAČINOVNI PRISLOV	
	tam, gor, spodaj	danes, popoldne	takole	
3.	SAMOSTALNIK (v im. ed./mn.)	GLAGOL (v nedoločniku)	PRIDEVNIK	PRISLOV
a)	sanje	sanjati	sanjsko (potovanje)	sanjsko (se počutiti)
b)	večer	večerti se	večerna (obleka)	zvečer
c)	pomlad	pomladiti se	pomladni (dan)	spomladi
č)	žalost	žalostiti se	žalosten (dan)	žalostno (oditi)
d)	vztrajnost	vztrajati	vztrajen (otrok)	vztrajno (se učiti)
e)	igra	igrati	igrani (film)	izigrano (se počutiti)
f)	veseljak	veseliti se	vesel (človek)	veselo (peti)
g)	sedež	usesti se	sedeč (položaj)	sede (jesti)

Števnik

- triinšedemdeset
 - dvesto
 - tristo trideset
 - dva tisoč
 - štiriindvajset tisoč tristo dvanajst
 - milijon
 - tristodrug
 - pettisočprvi
 - milijardi
- V rojstnih datumih so glavni in vrstilni števnik.

Veznik

- Npr.:
 - pes *in* mačka
 - Bohinjsko jezero
 - zda *ali* nikoli
- Za topel ali hladen obrok si moraš vzeti čas, zato se usedi za mizo v jedilnici, kajti hrane na krožniku ne smeš nositi drugim.
 - Lani sem se na smučanju poškodoval, zato sem sprejel odločitev, da ne bom več intenzivno treniral, ampak se bom raje posvetil drugim stvarim.

Predlog

- Kljub, zoper
 - k, razen
 - izpred, mimo, skozi, ob, pred, za, na
 - onstran
 - kraj, iz
 - vštric, pred, za

2. Predlog *h* pišemo pred besedami, ki se začnejo s črko *k* ali *g*. Povsod drugod pišemo predlog *k* (npr. *h* kleparju in *k* ličarju).

- a) z Alešem
 - s teletom
 - z otroki
 - z zobmi
 - s tlemi
 - h gospe
 - k počitku
 - k uspehu
 - h Katji Mercu
 - h Gorazdu Mercu
 - a) z, b) z, c) s, č) iz, d) S, e) s, f) iz, g) s, h) s, i) iz, j) z, k) iz, l) Iz, z, m) s, iz, n) S, iz
 - v njih
 - vanje
 - za njih
 - ob njega
 - obenj
 - v njega
 - nad njo
 - č) nadnjo
 - pred njega
 - d) predenj
 - vanje
 - vanj
6. Beseda *predlog* v sebi skriva predlog *pred*.

Členek

- ravno – Č
 - žal – A
 - seveda – C
 - menda – B
 - resda – E
 - ne – D
- še, še, b) le, tudi, c) Mogoče, č) Menda, d) že, e) tudi, f) Komaj, g) Končno, h) Gotovo, i) skoraj, j) spet, k) Seveda, l) Samo, m) vsaj, n) resnično, o) bržčas, p) šele, r) morda, s) edino š) Navsezadnje, t) Kakopak, u) pač, v) Šele, z) Naposled, ž) posebno
- žal; Negativne ocene ti ni uspelo popraviti, to obžalujem.
 - le; Anton je poznal to knjigo, drugi je niso poznali.
 - baje; Matic je bolan, tako vsaj pravijo.
 - že; Mavec mi bodo odvzeli prihodnji teden, kar se mi zdi zgodaj.
 - tudi; Rok je prejel zlato priznanje iz fizike, vendar to ni edino med njegovimi zlatimi.
- Npr.:
Miha: „Kako dolgo se tvoj brat muči s tem delom! Jaz sem to opravil veliko hitreje.“
„Daj, zavihaj še enkrat rokave in mu pomagaj,“ je prosil Luka.
- Kdo je že končal? Matej je že končal, jaz bom pa čez pol ure.
 - Kdo že je končal? Si pozabil? Matej vendar. Saj sem ti včeraj pravil o tem.
- Njuna ljubezen je bila le še davno pozabljen spomin in nič več od tega.
 - Njuna ljubezen je bila le še davno pozabljen spomin in komaj se je še kdaj spomnil nanjo.

Medmet

- Oj, si že doma!
 - Izza hriba se je oglasilo: „Bim bam bom!“
 - „Rega rega,“ je pozdravila Regica.
 - To bo joj, ko prideš domov.
 - A, ti si!
 - E, ga bo že minilo!
 - I, kaj si pa delal?
 - O, kako lep razgled!
 - U, kako pridna si bila!
 - Ah, pusti me pri miru.

- j) Eh, bo že kako!
- k) Uf, to ne bo nikomur všeč.
- l) Nate, jejte, da ne boste lačni.
- m) Runo je odsekano lajal: „Bev, bev, bev.“
- n) Ah, še tega se je manjkalo.
- o) Šime se je pognal in štrbunk v vodo.
- p) Žaga poje žiga žaga.
- r) Av av, kako boli!
- s) Pssst, daj mir!
- š) Kakšna žival pa je to, ojej!
- t) Bum bum bum, je zagrmelo po vratih.
- u) Lej lej, pa si res prišel!
- v) Hura, počitnice so tu!
- z) Marš domov!
- ž) Oooooo, to je pa presenečenje!
2. a) Mmmmm – ugodje
- b) Hm – zadrega
- c) Fuj – gnus
- č) Ajsssss – bolečina
- d) Tralala – veselje
- e) smrk – žalost (jok)
- f) Aja tutaja – uspavanje
3. a) hov, hov, hov – lajanje
- b) čof – padec v vodo
- c) tresk – razbitje
- č) la-la-la – petje
- d) frrrrr – frfotanje/let ptice
- e) compa-compa – težki in nerodni koraki
- f) Tok tok tok – trkanje
- g) Bim bam bom – zvonjenje
4. Npr.: mu, mijav, hov-hov, rega rega kvak, ko ko kokodak, kikiriki, ia, me, be, ga ga ...
5. Beseda medmet vsebuje medmet me.
6. a) Tink-tink-tink in slika je že visela na steni.
- b) Seveda ti bom rad pomagal.
- c) Jedata jedata, kakšen pa si!
- č) Iz sobe, v kateri so spali fantje, se je celo noč oglašalo: „Hrrrrr.“
- d) Sodelovali so tudi otroci iz sosednjih držav.
- e) Ta človek samo govori in nič ne dela.
- f) Eh, ne razburjaj se zaradi teh stvari.
- g) Puh puh puh je pela lokomotiva.
- h) Šele včeraj sem izvedel to novico.
- i) To žal ni pravilen odgovor.
- j) Zunaj se je oglašalo: čiv čiv čiv.
- k) Hej juhe mi gremo naprej.
- l) Brrrr, kako je mraz!
- m) Gostje so že odhajali.
- n) Oho, tako se pa nismo zmenili!
- o) Vsaj ti ne laži.
- p) Baje da je že zdrav.
- r) Menda bo ta konec tedna deževen.
- s) Grrr, kako me to jezi!
- š) Klik klik – in že si prijavljen.
- t) Na, poskusi, ta jabolka smo sami pridelali.
- u) Šššššš, da te kdo ne sliši.
- v) Za športno vzgojo potrebuješ športne copate, kakopak.
- z) Uau, kakšen razgled!
- ž) Oče je skoraj cel dan obrezoval drevje, a svojega dela še ni končal.

Besede združujemo v stavke

Stavek razstavimo na stavčne člene

1. Moj brat se zaradi popravnega izpita že celo poletje na balkonu zelo marljivo uči matematiko.
- 2.
POVED	STAVČNI ČLENI	NOVA POVED
Spim.	prislovno določilo načina	<u>Spim brez vzglavnika.</u>
Premisl.	prislovno določilo časa	Premisl do torka.
Kupiva	prislovno določilo vzroka	Kupiva zaradi skrbi za okolje.
Počakaj.	prislovno določilo kraja	Počakaj na hodniku.
Preberi.	predmet	Preberi roman.
Pojejo.	osebek	Slovenci pojejo.
3. a) Človek se že stoletja sladka s čebeljimi izdelki.
p. d. č. O
- b) Iz nabiralnika je hitro vzela današnji časopis.
p. d. k. p. d. n. T
- c) Regrat že od nekdanj slovi po svojih številnih zdravilnih učinkih.
p. d. č. M
- č) Skoraj na vsej progi je pedala potiskal na vso moč.
p. d. k. T p. d. n.
- d) Moja babica novoletne piškote vedno praznično okraši.
T p. d. č. p. d. n.
- e) V tretjem semaforiziranem križišču moraš zaviti levo.
p. d. k. p. d. k.
- f) Z dreves je začelo podati prvo jesensko listje.
p. d. k.
- g) Pacient je z velikim olajšanjem zapustil zdravnikovo ordinacijo.
T p. d. n.
- h) Jutri smete mirne vesti spati do devetih.
p. d. č. p. d. n. p. d. č.
- i) Gosti iz tujine se z veseljem vračajo v naš hotel.
p. d. n. p. d. k.
- j) Z vestnim delom ji je uspelo doseči zelene rezultate.
p. d. n. D T
- k) Nisem je videl že od tvojega rojstnega dne.
R p. d. č.
- l) Po napornem tednu v službi jo je doma čakala še gora umazanega perila.
p. d. č. T p. d. k.
- m) Naša strokovnjaka sta nam razkrila številne zanimivosti ekoloških čistilnih.
D T
- n) Noben učitelj nam ni dovolil pospravljati zvezkov pred zvonjenjem.
R p. d. č.
- o) Brez izkaznice si knjige ne moreš izposoditi.
p. d. n. R
- p) Cele ure nepremično buljiš v ekran!
p. d. č. p. d. n. p. d. k.
- r) Naposled je Maja v ordinaciji z velikim strahom odprla svoja usta.
p. d. č. p. d. k. p. d. n. T
- s) Med nalivom je reka v spodnjem toku silovito narastla.
p. d. č. p. d. k. p. d. n.

š) Pri netem vprašanju si po nepotrebnem izgubil točko.

t) Med pisanjem testa ne utegnem gledati na uro.

u) Pri peči je sedel s prekrizanimi rokami.

v) Nekaterim uspe težave premagati s humorjem.

4. a) Prislovno določilo kraja: X
Prislovno določilo vzroka: zaradi izpada elektrike na območju Bele krajine
b) Prislovno določilo časa: Po napornem delu v službi, zvečer
Prislovno določilo kraja: pred televizijo
c) Prislovno določilo kraja: S podstrešja
Predmet: vazo iz Grčije
č) Predmet: ti, knjigo S kolesom okoli sveta.
Prislovno določilo kraja: X
5. Prizadeli so nas nemiri na Bližnjem vzhodu.

Na Bližnjem vzhodu so nas prizadeli nemiri.

Po besedni zvezi na Bližnjem vzhodu se ob prvi povedi vprašamo *Kateri nemiri?* Ob drugi povedi se vprašamo *Kje so nas prizadeli nemiri?* V prvem primeru se nemiri torej dogajajo na Bližnjem vzhodu, v drugem primeru pa ne vemo, kje.

Tvorni in trpni stavki

1.	SKUPNA LASTNOST: deležniki -n	SKUPNA LASTNOST: deležniki -t	SKUPNA LASTNOST: oblika se
2.	OSEBEK		
a)	Kruh so kupili v pekarni.		3. os., mn., m. sp.
b)	Včeraj je moj sošolec razredu predstavil svojo raziskovalno nalogo.		3. os., ed., m. sp.
c)	Sporočam ti veselo vest.		1. os., ed.
č)	Zamenjal je vratarja.		3. os., ed., m. sp.
d)	Opozorili so nas na nevarnost zdrsa.		3. os., mn., m. sp.
e)	Naloge rešujemo po navodilih.		1. os., mn.
f)	Mojo usodo so s tem zapečatili.		3. os., mn., m. sp.
g)	Podprla je mojo idejo.		3. os., ed., ž. sp.
h)	V aprilu je obtoženega tudi sodni senat spoznal za krivega.		3. os., ed., m. sp.

Osebek je tu tudi vršilec dejanja, zato so ti stavki tvorni.

3.		OSEBEK	JE OSEBEK VRŠILEC DEJANJA?
a)	Dvorana je bila za goste pripravljena že jutraj.	dvorana za goste	Ne.
b)	Puding pogosto preliješ s čokolado.	2. os., ed.	Da.
c)	Predavanje je bilo zadnji trenutek odpovedano.	Predavanje	Ne.
č)	Našo prošnjo za pomoč so sprejeli.	3. os., mn., m. sp.	Da.
d)	Sosedov pes je bil cepljen.	Sosedov pes	Ne.
e)	Tale jelka je izbrana za najlepše praznično drevesce.	Tale jelka	Ne.
f)	Zadnje kitice sploh niso odpeli.	3. os., mn., m. sp.	Da.
g)	Gumb je spet prišit na svoje mesto.	Gumb	Ne.

h)	V stari sušni peči sadje sušimo do štiri dni.	1. os., mn., m. sp.	Da.
i)	Krompir je končno olupljen.	Krompir	Ne.
j)	Pri nas se perilo suši na balkonu.	perilo	Ne.
k)	Tvoj predlog bo upoštevan.	Tvoj predlog	Ne.
l)	To drevo je najbrž posadil naš sosed.	naš sosed	Da.
m)	Ta odgovor je prečrtan.	Ta odgovor	Ne.
n)	To kremo si preveč sladkala.	2. os., ed., ž. sp.	Da.
o)	Učitelj me je vprašal o podnebnju v Afriki.	Učitelj	Da.

4.	TVORNI STAVKI	TRPNI STAVKI
a)	Idejo so prevzeli od Francozov.	Ideja je bila prevzeta od Francozov. ✓
b)	Razrednik je na razgovor sklical vse starše.	Vsi starši so bili klicani na razgovor. ✓
c)	Te mlade mucke smo že oddali.	Te mlade mucke so že bile oddane. ✓
č)	Učiteljica te bo vprašala domače branje.	Vprašan boš domače branje. ✓
d)	Našo abecedo končamo s črko Ž.	Naša abeceda se konča s črko Ž. ✓
e)	Vabili so nas na zabavo.	Povabjeni smo bili na zabavo. ✓
f)	Čokolado smo že načeli.	Čokolada je že bila načeta. ✓
g)	Čaj izboljšamo z limono.	Čaj se izboljša z limono. ✓
h)	Skice narišemo prostoročno.	Skice se riše prostoročno. ✓
i)	Vaše teste bom popravila jutri.	Vaši testi bodo popravljene jutri. ✓
j)	Novinar je članek prepisal.	Članek bo prepisan. ✓
k)	Za peko piškotov je pek vedno izbral najboljšo moko.	Za peko piškotov je bila izbrana najboljša moka. ✓
l)	Prijavili smo te k likovni delavnici.	Prijavljen si bil k likovni delavnici. ✓
m)	Zabavo so dobro organizirali.	Zabava je bila dobro organizirana. ✓
n)	Teta je hitro skuhalo žgance.	Žganci so bili hitro kuhani. ✓
o)	Pri razredni uri so nam razdelili sadje.	Pri razredni uri nam je bilo razdeljeno sadje. ✓
p)	Krofe smo cvrli na vročem olju.	Krofe se cvrte na vročem olju. ✓

5. a) Ves moj dolg so že izplačali.
b) Kdaj si nazadnje posodobil svoj računalnik?
c) Prve ljubezni nikoli ne pozabiš.
č) Vladarje so pokopali s kraljevskimi častmi.
d) Prehitro vožnjo skozi mesto bodo kaznovali.
e) Imenovali so ga za predsednika.
f) Vrv smo gotovo dovolj napeli.
g) Kdaj bodo te naše krivice popravili?
h) Vsi so ga le grajali.
i) Si čim so ti postregli?
j) Mizo so pogrnili s slavnostnim prtom.
k) Mnenje komisije so prebrali na konferenci.
6. a) Na jugu naše države je bil zabeležen rahel potresni sunek.
b) Podatki bodo zbrani z anketo.
c) Ponujena mu je bila glavna vloga v predstavi.
č) Zakaj so bila vhodna vrata zaklenjena?
d) Zakaj jagode niso bile oprane?
e) O groza, je bil lev res izpuščen iz kletke?
f) Volilni molk je bil spoštovan.
g) Današnji načrt je bil zagotovo izpolnjen, če že ne kar presežen.

- h) Vse naloge so bile rešene v eni uri.
- i) Naši zobje so bili vsa leta skrbno pregledovani.
- j) Moj pes je včasih pocrkljan s pasjim piškotom.
- k) Jutri bo škoda na mojem avtomobilu prijavljena zavarovalnici.
7. a) Glagolski način: tvorni
Pretvorba: Kruh je bil razdeljen med vse otroke.
- b) Glagolski način: tvorni
Pretvorba: Srednja plast biskvita je bila namazana z marmelado.
- c) Glagolski način: trpni
Pretvorba: Rože je zalil že včeraj.
- č) Glagolski način: trpni
Pretvorba: Mladinski center gradijo že deset let.
- d) Glagolski način: trpni
Pretvorba: Načrt so že stokrat spremenili.
- e) Glagolski način: tvorni
Pretvorba: Fant je bil po krivici kaznovan.
- f) Glagolski način: trpni
Pretvorba: Jutri bodo tekmovalce obvestili o rezultatih.
- g) Glagolski način: trpni
Pretvorba: Usposobili so nas za to delo.
- h) Glagolski način: trpni
Pretvorba: Bratov avtomobil so izdelali v Franciji.
- i) Glagolski način: tvorni
Pretvorba: V Angliji se čaj servira ob petih.
- j) Glagolski način: tvorni
Pretvorba: Trgovine bodo zaprte ob 22.00.
- k) Glagolski način: tvorni
Pretvorba: Ves dopust bo porabljen v avgustu.
- l) Glagolski način: trpni
Pretvorba: Med festivalom bodo vožnjo skozi mesto prepovedali.
- m) Glagolski način: tvorni
Pretvorba: Pri nas doma se vse naredi zadnjo minuto.
- n) Glagolski način: trpni
Pretvorba: Na lotu so izžrebali mojo številko.
- o) Glagolski način: tvorni
Pretvorba: Prevaran je bil pri ceni.
- p) Glagolski način: trpni
Pretvorba: Včeraj me je vprašala angleščino.
- r) Glagolski način: tvorni
Pretvorba: Na pesnikov grob je bil položen venec.
- s) Glagolski način: trpni
Pretvorba: To pecivo lahko hranimo samo v hladilniku.
- š) Glagolski način: trpni
Pretvorba: V vojni so ga ranili v nogo.
- t) Glagolski način: trpni
Pretvorba: Koliko kart so prodali?
- u) Glagolski način: trpni
Pretvorba: Kdaj bodo ta problem končno rešili?!
- v) Glagolski način: trpni
Pretvorba: Glede kvalitete so nas zavedli.
8. a) Glagolski način: tvorni
Pretvorba: Zagotovo boste pravočasno obveščeni.
- b) Glagolski način: trpni
Pretvorba: Denarja niso pravično razdelili.
- c) Glagolski način: tvorni
Pretvorba: Konec januarja bo urnik spremenjen.
- č) Glagolski način: trpni
Pretvorba: Obljubo so dali že spomladi.
- d) Glagolski način: trpni
Pretvorba: Grozdje trgamo jeseni.
- e) Glagolski način: trpni
Pretvorba: Let so zaradi megle prestavili.
- f) Glagolski način: trpni
Pretvorba: Sir v hladilniku so že načeli.
- g) Glagolski način: trpni
Pretvorba: Petro Majdič so odlikovali s Foxovo nagrado.
- h) Glagolski način: tvorni
Pretvorba: Hrana je bila nabavljena v nakupovalnem središču.
- i) Glagolski način: tvorni
Pretvorba: Sodnikov sklep je bil zavrnjen.
- j) Glagolski način: trpni
Pretvorba: Posebne zasluge bodo priznali samo Tonetu.
- k) Glagolski način: trpni
Pretvorba: Tvoj obseg dela bodo zdaj povečali.
- l) Glagolski način: trpni
Pretvorba: Posodo so pomili takoj po kosilu.
- m) Glagolski način: tvorni
Pretvorba: Predlagan je bil za predsednika.
- n) Glagolski način: trpni
Pretvorba: Strica so operirali z laserjem.
- o) Glagolski način: tvorni
Pretvorba: Tale dež je bil pa naročen, kajne!
- p) Glagolski način: tvorni
Pretvorba: Ta spor bo zglašen.
- r) Glagolski način: trpni
Pretvorba: Članek bomo objavili v decembrski številki.
- s) Glagolski način: tvorni
Pretvorba: Slabo vreme je bilo že prej napovedano.
- š) Glagolski način: trpni
Pretvorba: Izbrali so ga za najlepše oblečenega novinarja.
- t) Glagolski način: tvorni
Pretvorba: Kdo je bil upodobljen na tej sliki?
- u) Glagolski način: tvorni
Pretvorba: Ta želja je bila izražena že lani.

Stavke združujemo v povedi

	ŠTEVILO STAVKOV
1. a) V kipečem mleku <u>zakuhajte</u> ajdovo moko.	1
b) Dobro jo <u>premešajte</u> , da se <u>razpustijo</u> grudice, potem pa <u>počakajte</u> , da se <u>ohladi</u> .	4
c) Medtem iz mehke bele moke, soli, litra mlačne vode, masčobe in naraslega kvasa <u>zamesite</u> testo ter ga <u>postavite</u> <u>vzhajati</u> na toplo.	2
č) Po pol ure <u>zmešajte</u> obe vrsti testa, maso dobro <u>pregnetite</u> in na toplem <u>pustite počivati</u> 15 minut.	3
d) Testo nato ponovno <u>pregnetite</u> , <u>oblikujte</u> nekaj hlebčkov in jih <u>položite</u> na namaščene pekače, kjer naj <u>počivajo</u> še 10 minut.	4
e) <u>Pecite</u> 45 minut v pečici, ki <u>ste</u> jo predhodno <u>segreli</u> na 200 °C, pri tem pa <u>pazite</u> , da se <u>ne zažge</u> .	4

Ta recept za kruh je iz 6 povedi.

2. Po smislu, npr.: Odločila se je, da bo na obisk povabila svoje prijatelje in da jim bo postregla z ajdovimi hlebčki, ki jih bo spekla prav zanje.
3. a) Molj se je ponudil: „Naj ti pomagam?“
b) „Naj ti pomagam?“ je bil molj prijazen.
c) Molj se je ponudil, da mi lahko pomaga.
Vse tri povedi imajo enako število stavkov.

Podredno zložena poved

1. a) Kdor je barvice pozabil doma, naj si jih od koga sposodi.
Kdo naj si jih (barvice) od koga sposodi? Vrsta odvisnika: osebkov.
- b) Če ne boš hodil na sestanke, ne boš obveščen o aktualnem dogajanju.
V katerem primeru ne boš obveščen o aktualnem dogajanju? Vrsta odvisnika: pogojni.
- c) V šoli je naročen na kosilo, čeprav ga skoraj nikoli ne poje v celoti.
Kljub čemu je v šoli naročen na kosilo? Vrsta odvisnika: dopustni.
- č) Zanima nas, kdaj bomo imeli kulturni dan.
Kaj nas zanima? Vrsta odvisnika: osebkov.
- d) Kjer si pekač premalo namazala, se ti je pecivo prijelo podlage.
Kje se ti je pecivo prijelo podlage? Vrsta odvisnika: krajevni.
- e) Kdor ima boljše ideje od te, naj jo pove.
Kdo naj jo pove? Vrsta odvisnika: osebkov.
- f) Preden ugasneš svečke, si nekaj zaželi.
Kdaj si nekaj zaželi? Vrsta odvisnika: časovni.
- g) Zlomila si trikotnik, ki sem ti ga kupila prejšnji teden!
Kateri trikotnik si zlomila? Vrsta odvisnika: prilastkov.
- h) Ne gre z nami, ker se mu ne ljubi hoditi.
Zakaj ne gre z nami? Vrsta odvisnika: vzročni.
- i) Ne moreš vedno imeti, kar si želiš.
Česa ne moreš imeti vedno? Vrsta odvisnika: predmetni.
- j) S sabo vzemi tudi kapo in rokavice, čeprav se ti to ne zdi potrebno.
Kljub čemu vzemi s sabo kapo in rokavice? Vrsta odvisnika: dopustni.
- k) Kadar bi jo najbolj potrebovala, je ni.
Kdaj je ni? Vrsta odvisnika: časovni.
- l) Da ne boste lačni, vzemite s sabo na pot malico.
Čemu vzemite s sabo na pot malico? Vrsta odvisnika: namerni.
- m) Ne odgovarjaj, ne da mi prej malo pomislil.
Kako ne odgovarjaj? Vrsta odvisnika: načinovni.
- n) Pojdi že enkrat k frizerju, ker te ne morem več gledati s to frizuro.
Zakaj pojdi (že enkrat) k frizerju? Vrsta odvisnika: vzročni.
- o) Daj mi svoj kozarec, da ti nalijem sok.
Čemu mi daj kozarec? Vrsta odvisnika: namerni.
- p) Ne moreš ustaviti, kjer koli se ti zljubi.
Kje ne moreš ustaviti? Vrsta odvisnika: krajevni.
- r) Če je tvoj prijatelj sladkorni bolnik, mu nikar ne ponujaj čokolade.
V katerem primeru mu ne ponujaj čokolade? Vrsta odvisnika: pogojni.
- s) Ko boste prispeli na cilj, me pokličite.
Kdaj me pokličite? Vrsta odvisnika: časovni.
- š) Delaj, ne da bi mislil na počitek.
Kako delaj? Vrsta odvisnika: načinovni.
- t) Kot prostovoljka pomagam deklici, katere starši ne znajo slovensko.
Kateri deklici pomagam? Vrsta odvisnika: prilastkov.
- u) Ne ponujaj drugim, kar pade na tla.
Česa ne ponujaj drugim? Vrsta odvisnika: predmetni.

		ODVISNIK
a)	Kjer si hlače umazala z breskvijo, se še zdaj poznajo madeži.	krajevni
b)	Sprašujem se, kam to vodi.	predmetni
c)	Volilno pravico ima, kdor že ima osemnajst let.	osebkov
č)	Sošolci ga ne marajo, ker je škodoželjen.	vzročni
d)	Ne vem, koliko stane tak računalnik.	predmetni
e)	Pozimi raje vozim avto, ki ima pogon na vsa štiri kolesa.	prilastkov
f)	Znaš prižgati ogenj, ne da bi uporabil vžigalico?	načinovni
g)	Četudi vratar ni bil kriv za poraz, si je to ves čas očital.	dopustni
h)	Kakor hitro bom izvedela uro odhoda, te obvestim.	časovni
i)	Tekmovalci, ki so osvojili 37 točk ali več, prejmejo zlato Cankarjevo priznanje.	prilastkov
j)	Všeč mi je grozdje, ki je brez pešk.	prilastkov
k)	Če dobro pomislim, imaš prav.	pogojni
l)	Čeprav se ves čas kregata, druga brez druge ne moreta.	dopustni
m)	Pojej meso, da ne bomo metali hrane proč.	namerni
n)	Kjer so lani čistili zemljišče, letos že stojijo počitniške hišice.	krajevni
o)	Daj mi krožnik, ki je poleg tebe.	prilastkov
p)	Ne kupuj, česar ne potrebuješ.	predmetni
r)	Oče mi je obljubil psa, čeprav mama nad tem ni preveč navdušena.	dopustni
s)	Kdor ima denar pri sebi, mi lahko že zdaj plača vstopnico.	osebkov
š)	Če nimaš primernega kovčka za na pot, ti ga lahko posodim.	pogojni
t)	Ko boš imel naslednjic spet nastop v glasbeni šoli, me obvesti.	časovni
u)	Brž ko se znoči, bomo prižgali kres.	časovni
v)	Prišel je, ne da bi ga sploh klicali.	načinovni
z)	Že ko sem ga prvič slišal igrati violino, me je navdušil.	časovni
ž)	Kljub temu da se mi zjutraj vedno mudi v šolo, nikoli ne preskočim zajtrka.	dopustni

3. Npr.:
 - b) Kdor le more, mu priskoči na pomoč.
 - c) Kadar komu kaj grdega zabrusim, mi je največkrat žal.
 - č) Ker je imel čas, si je za dva dni podaljšal počitnice.
 - d) Česar ne pridobiš sam, ne ceniš.
 - e) Ne da bi sploh kaj vprašal, mu je povedal vse o sebi.
 - f) Čeprav sta se zadnjič sprla, je brez zadržka prisedel k njemu.
 - g) Da bi pridobil kondicijo, je vsak dan hodil v fitness.
 - h) Če bi dobila psa, bi bila najsrečnejši človek na tem svetu.
 - i) Filmi, ki nimajo srečnega konca, mi niso všeč.
4. Prva trditev torto obljublja vsako leto, druga pa le enkrat.
5. a) Kljub temu da → Če
b) Ko → Kadar
c) da → ki

- č) Če → Čeprav
 d) Kot → Ker
 e) če → ali
 f) ki → da
 g) tako da → ker
 h) Četudi → Če
 i) ker → da
 j) ker → da
6. c) Zaradi dežja bo trava hitro spet ozelenela.
 b) V primeru dežja bo trava hitro spet ozelenela.
 a) V dežju bo trava hitro spet ozelenela.

Priredno zložena poved

Hkratna ali zaporedna dejanja

1. a) Čeprav ne maram mleka, se nikoli ne odpovem mlečni čokoladi.
 b) Na Bledu sem kupil kremne rezine **in** si doma v miru postregel z njimi.
 c) Brat je verjetno vzel moje kolo, saj je njegovo pokvarjeno.
 č) Sedel je na zadnjem sedežu **in** užival v vožnji po Gorenjski.
 d) Stopil je na oder, prijel mikrofon, s pogledom premeril občinstvo **ter** že požel velik aplavz.
 e) Tadeja še ni stala na smučeh, torej si noge ni zlomila na smučanju.
 f) Poskusi **pa** se boš prepričal.
 g) Pridno se uči **ter** si sprti delaj zapiske.
 h) Prijavil se je na tekmovanje **in** takoj začel trenirati.
 i) Kadar boš manjkal, naj ti starši napišejo opravičilo.
 j) Vzela je papir, napisala pismo, ga dala v kuverto, prilepila znamko **in** ga vrgla v nabiralnik.
2. Npr.: Igram kitaro in z njo pogosto nastopam na šolskih prireditvah.
3. Odpravili smo se na Vrhniko in si ogledali Cankarjevo hišo.
4. Npr.:
 a) Usedel se je za mizo in pojedel kosilo.
 b) Stopil je do njega ter se opravičil.
 c) Lase umijemo pa posušimo.
 č) Babica nam je skuhalo odlično kosilo in nam postregla še s sladoledom.
 d) Zbral je zadnje ostanke svoje moči in premagal samega sebe.
 e) Poglej levo in desno pa pojdi čez cesto.

Stopnjevanje

1. a) Ni mu pomagala pri učenju **niti** ga ni spodbujala k nadaljevanju šolanja.
 b) **Ni samo** tarna, **tudi** zmerjal je ljudi okrog sebe.
 c) Ali ga nisem videl ali pa ga res ni bilo.
 č) Ni **ne** zajtrkoval **ne** kosil.
 d) Sam ne zmore, a noče sprejeti naše pomoči.
 e) **Ne** bomo **le** govorili o knjigah, **ampak** jih bomo **tudi** brali.
 f) Na športnem dnevu ni **ne** smučal **ne** drsal.
 g) Na tekmovanju **ni** bil **le** rezervni igralec, **ampak** je **tudi** nastopil.
2. Ni le spal, ampak je tudi smrčal.
 Ni ne spal ne smrčal.
3. Vezalno priredje: Igrali smo in zmagali.
 Stopnjevalno priredje: Nismo le igrali, ampak tudi zmagali.

4. a) Učitelj učencem znanje ne le posreduje, ampak ga od njih tudi prejema, kadar poslušajo njihove ideje.
 b) Nisi oddal seminarske naloge niti se opravičil, čeprav si vedel, da boš iz tega dobil oceno.
 c) Vsi vemo, da Tadeja ne le opravlja, ampak pri tem tudi laže, kar gre vsem na živce.
 č) Za praznike nam ni pisal niti telefoniral, čeprav imamo navado, da si voščimo, odkar pomnim.
 d) Ne samo da se ves čas baha, tudi druge podcenjuje, čeprav sam ne bi nič dosegel, če mu mi ne bi pomagali.
 e) Stalno nerganje ne škodi le dobremu počutju, ampak jemlje tudi voljo za delo, te nam pa že tako primanjkuje.
 f) Učitelja nisem le poslušal, ampak sem postavjal tudi vprašanja, čeprav bi raje lenaril.
 g) Ko je nastopil, ni navdušil samo publike, temveč je prepričal tudi strokovno žirijo.
 h) O svoji težavi ni govoril niti ni želel misliti nanjo, ker ga je bilo strah tega, kar se bi lahko zgodilo.
 i) Kdor je doživel kaj hudega, pomilovanja niti ne potrebuje niti ne želi, ker ve, da vse to nič ne koristi.
 j) Čeprav so izkušeni gorniki in so osvojili že marsikateri vrh, v slabem vremenu ne organizirajo pohodov niti se sami ne podajajo na pot.
 k) Ko smo opazovali jezero, se niti ni zganila gladina niti ni zapihal veter.
5. a) Ko bo ura 13.15 in bom končal pouk, ne bom le utrujen, ampak bom tudi lačen.
 b) Nima težav le z navezovanjem stikov, ampak se bori tudi z negativno samopodobo, čeprav je v družbi priljubljen in je zelo pogosto tudi uspešen.
 c) Vrata se odprejo tako, da pritisneš na ta gumb in počakaš.
 č) Če je šlo za njegovo korist in res ni imel druge izbire, je ne samo vstajal od petih zjutraj, ampak tudi delal do osmih zvečer.
 d) Medtem ko smo bili mi na morju, je moja babica ne le zalivala naš vrt, ampak nam je tudi uredila novo cvetlično gredico.

Izbira

1. a) Katera srednja šola bi ti bila najbolj všeč oziroma za katero se zanimaš?
 b) Material smo sami priskrbeli ali pa smo ga dobili že v šoli.
 c) Naša gostja bi nam lahko bodisi zapela bodisi zaplesala.
 č) Pojdi se preobleč ali pa ne greš z nami v opero.
 d) Letošnje cene žita so ostale na ravni lanskim oziroma so se zaradi večje ponudbe na trgu za dva odstotka znižale.
 e) Pri turističnem krožku bodisi spoznavamo našo bližnjo in daljno okolico bodisi hodimo na izlete po Sloveniji.
2. b, c
 3. a) B
 b) C
 c) A
 č) B
 d) C
 e) B
 f) B

- g) B
h) C
i) C
j) B
4. Npr.:
a) Zasišal je glasbo in se že začel pozibavati v njenem ritmu.
b) Ni vedel vzroka za napako niti ni drugih spraševal o tem.
c) Povej naglas ali pa molči.
č) Nismo le govorili, ampak smo si nekaj stvari tudi zapisali.
d) Pojdi v shrambo in prinesi marmelado.
e) Psa pelji na sprehod ali pa ga bomo dali k babici.
f) O tem ni želela govoriti niti razmišljati.
5. a) Malico dobim v šoli ali pa si jo prinesem od doma, če to želim.
b) Knjige si brezplačno izposodim v šolski knjižnici oziroma jih grem iskat v NUK, kjer pa je treba plačati članarino.
c) Čeprav vsebino knjige najpogosteje sodimo po njenem avtorju, že dolgo ni skrivnost, da bralce pritegneta tudi njen naslov in likovna podoba, saj prvi vtis pomembno vpliva na to, ali bo knjiga našla pot med bralce ali pa bo leta samevala na knjižnih policah.
č) Znano je, da so najprimernejši meseci za potepanja od maja do septembra, ko padavin ni oziroma so zelo redke.
6. Npr.:
a) Stopnjevalno priredje: Svojih sorodnikov iz Argentine ni le fotografiral, ampak je tudi globoko v sebi ohranil spomine nanje.
Ločno priredje: Svojega mladega kužka fotografiraj vsaj enkrat mesečno ali pa ne boš ohranil spomina o njegovi zgodnji dobi.
b) Vežalno priredje: Ne kritiziraj drugih in ne pametuj.
Stopnjevalno priredje: Ni le kritiziral drugih, ampak je tudi pametoval.
Ločno priredje: Ves čas je kritiziral druge ali pa pametoval.
c) Vežalno priredje: Pozanimal se je o podrobnosti delavnic in se prijavil.
Stopnjevalno priredje: Ni se le pozanimal o razpisnih pogojih, ampak se je tudi prijavil na sprejemni izpit.
Ločno priredje: Ali se pozanimaj o načinu dela ali pa se ne prijavljaj.
7. a) Prinesi opravičilo ali pa boš imel neopravičeno uro.
b) Zbudi se ob petih ali pa ne boš mogel opazovati sončnega vzhoda.
8. Ali si se že kdaj znašel v dilemi, ali pred besedo ali pišemo vejico ali je ne pišemo?
- Presenečenje in nasprotovanje**
1. a) Pojej pa molči!
b) Lačen je, pa noče jesti.
c) Zdravnik mu je predpisal dieto, ampak se je ne drži.
č) Pa kaj si mislil, ko si jo tako grdo zmerjal!
d) Bilo mi je dolgčas pa sem ga obiskal.
- e) Bili smo mokri, a se nam ni ljubilo preobleči.
f) Za nagrado sem dobil karto za koncert, vendar se ga ne bom udeležil.
g) Te juhe ne mara, a jo vseeno vedno poje brez ugovarjanja.
2. b, f
3. Npr.:
a) Rada bi kupila kakšno zanimivo darilo za prijateljico, ampak nimam nobene dobre ideje.
b) Rada ima nakit, toda v tej trgovini bi težko dobila kaj zanjo.
c) Lani sem ji kupila uhane, a jih ne nosi.
č) Tokrat sem za nasvet vprašala njeno sestro, pa mi ni znala svetovati.
4. a) Zapihal je vetrič in ladja se je začela pozibavati. A
b) V glavi se mi je že vrtelo, a nisem odnehal. Č
c) Nisem imel želje po potovanju niti nisem imel denarja za kaj takega. B
č) Moral bi ne le počivati, ampak tudi okrevati od bolezn. B
d) Moral bi se pomiriti, a je le še bolj kričal. Č
e) Ali skoči v morje ali pa se nam umakni. C
f) Ne samo da ni imel poguma za skok, tudi zdravje mu je to prepovedovalo. B
g) Poskušam te razumeti, a mi ne gre. Č
h) Nisem ne zamudil pouka ne pozabil domače naloge. B
i) Zbolelo ga je, a tega ni hotel priznati. Č
j) Dober zdravnik pacienta ne le zdravi, ampak ima z njim tudi spoštljiv odnos. B
k) Moj pes nima le zlomljene tačke, ampak tudi zelo težko diha. B
l) Mi bi ga želeli zdraviti, a veterinar operacijo odsvetuje. Č
5. a) Protivno priredje.
b) Protivno priredje.
c) Vežalno priredje.
Vsa ločila so postavljena pravilno.
6. a) Stopnjevalno priredje: Ni si le želel postati zdravnik, ampak je svoje sanje tudi uresničil.
Ločno priredje: Ne želi si več celo popoldne posedati brez dela ali pa se ti bodo uresničile učiteljčine grožnje o popravnem izpitu.
Protivno priredje: Marsikaj si je želel, a nič uresničil.
b) Vežalno priredje: Delavcem pošteno plačaj in nato od njih zahtevaj kvaliteto.
Stopnjevalno priredje: Nismo le zahtevali kvalitete, ampak smo jo tudi pošteno plačali.
Ločno priredje: Pošteno plačaj ali pa ne zahtevaj kvalitete.
Protivno priredje: Zahteval je kvaliteten izdelek, a ga ni plačal.
7. a) Ta avto je lep, a ga vseeno ne bi kupila, ker se mi zdi drag.
b) Vse sem se naučil, a se nisem javil, ker imam preveliko tremo.
c) Če ga vprašam za pomoč, ne le zavije z očmi, ampak tudi nerga, čeprav mu jaz vedno pomagam, če me prosi.
č) Kadar mu kdo na cesti da prednost, vedno pokima z glavo ali pa pomaha z desnico.
d) Zdravnica mu je rekla, naj je zdravo ali pa bo imel slabo kri.

8. a) Čeprav ima povišano temperaturo, noče k zdravniku.
b) Ima povišano temperaturo, a noče k zdravniku.

Posledica

1. a) Prestrašen ni bil le on, ampak je tudi drugim jemal pogum.
b) Sosea ima rojstni dan, zato ji grem voščiti.
c) Strokovne žirije ni prepričala le odlična igra, ampak so jih navdušili tudi izvrstni kostumi in dobra glasba.
č) Mozolja nisem stiskal ali ga poskušal na silo posušiti.
d) Skodelica toplega čaja me očitno ni le pogrela, ampak tudi pozdravila.
e) Poslal sem mu razglednico, a je najbrž ni dobil.
f) Nariši oziroma opiši svojo torbo.
g) Domačini niso samo prijazni, ampak so tudi blagohotni in ožarjeni od sonca.
h) Poškodovanega nohta ne lakirajte niti ne brusite.
i) Jutri imaš šolo, zato moraš zdaj v posteljo.
j) Moja mama vedno vse prebere z mojega obraza, zato se ji ne morem lagati.
k) Govori umirjeno ali pa kar pojdi v svojo sobo.
l) Med prazniki me vedno ali obišče ali pokliče.
m) Mojster jim je dal navodila za delo ter še sam poprijel za lopato.
n) Z njim je vedno lepo, zato ima veliko prijateljev.
o) Od njih smo veliko pričakovali, ampak ta zmaga nas je vseeno presenetila.
p) Ob porazu se obnašaj športno ali pa nehaj trenirati.
r) Poskušam vstajati ob sedmih, a mi to skoraj nikoli ne uspe.
s) Nenadoma je odvrigel meč in zgrabila sta se z rokami.
š) Vsi so hvalili ta film, jaz pa v njem nisem videl nič posebnega.
t) Lahko bi se mu maščeval, pa se mu ne bom.
u) Za naše športnike nisem le navijal, ampak sem jih tudi finančno podprl.
v) Jutri pišem test iz matematike, zato se bom danes popoldne učil.
z) Želim si novo kolo, a ga po vsej verjetnosti ne bom dobil.
ž) Bori se za svoje pravice, a pri tem ne oviraj pravic drugih.
2. Npr.:
- a) Bližajo se prazniki, zato so trgovine polne.
b) Učim se, a vse sproti pozabim.
c) Tvegam, zato se mi pogosto kaj posreči.
č) Očisti si čevlje ali pa ne greš noter.
d) Nisem mu rekel žal besede niti ga nisem obsojal.
e) Sam je pošten, zato tudi drugim zaupa.
f) Vzel si je dopust in se odpravil na morje.
g) Pojdi v hotel ali pa se odloči za bivanje v apartmaju.
h) Tvoj sušilnik za lase oddaja nenavaden zvok, zato si kupi novega.
i) Zaveda se nevarnosti, a še vedno vztraja pri svojem vedenju.
j) Babica ni le uganila moje želje, ampak mi jo je tudi izpolnila.
k) Pojdi v shrambo in prinesi kompot.

- l) Ves večer se ni ne pogovarjala z gosti ne igrala z otroki.
3. a) Ker sem zamudil pouk, sem se moral opravičiti.
b) V Ljubljani je megla, zato se promet odvija počasi.
c) Bos je, zato hodi tako počasi.
č) Nikar ne laži, ker ti ne verjamem.
d) Lidija je bleda, ker ne gre iz hiše.
4. b) Bliža se moj nastop v glasbeni šoli, zato moram več vaditi.
c) Tale vaza mi je drag spomin, ker mi jo je kupila pokojna babica.
č) Spraševanja me ni strah, ker se učim sproti.
d) Naši nogometaši so odlično pripravljene, zato so zmagali.
e) Pes ima bolhe, ker poleti ni nosil ovratnice proti zajedavcem.
f) Moja mama se boji psov, ker jo je v mladosti ugriznil nek ovčar.
g) Avto je zaneslo s ceste, ker je prehitro vozil.
h) Nekoč so ljudje mladi umirali, ker zdravstvo ni bilo še tako razvito.
i) Moj mobi račun je prazen, ker prevečkrat koga kličem po nepotrebnem.
j) Zdi se mi važen, ker se ves čas hvali z malenkostmi.
k) Filma nisem videl, ker ne maram romantičnih komedij.
l) Smo na dopustu, zato se nam nikamor ne mudi.
m) Njegove šale mi niso všeč, ker se preveč ponavljajo.
n) Mojca je tečna, ker ves čas govori o svojih namišljenih boleznih.
o) Prišlo je do gozdnega požara, ker je nekdo odvrigel cigaretni ogorek.
p) Že dolgo ni deževalo, zato je cestišče še bolj spolzko kot običajno.
r) Tanja ima rojstni dan, zato nas je povabila na torto.
s) Pot na vrh je naporna, ker je zelo strma.
š) Diplomiral je, zato je priredil zabavo.
t) Ima svoj denar, ker je že zaposlen.
5. a) Stopnjevalno priredje: Vrtno opremo smo ne le naročili, ampak smo jo tudi že plačali.
Ločno priredje: Opremo plačaj ali pa je raje ne naroči.
Protivno priredje: Naročil je dlančnik, a ga še ni plačal.
Posledično priredje: Tole pijačo sem jaz naročil, zato jo bom tudi plačal.
b) Vežalno priredje: Prijavil se je in nastopil na Festivalu Lent.
Stopnjevalno priredje: Ni se le prijavil, ampak tudi odlično nastopil.
Ločno priredje: Ali se prijavi še v tem tednu ali pa ne boš nastopil.
Protivno priredje: Sploh se ni prijavil, a je vseeno nastopil.
Posledično priredje: Niste se pravočasno prijavili, zato ne boste nastopili.

Pojasnjevanje

1. a) Ponudili smo ji pomoč, tokrat jo je namreč resnično potrebovala.
b) Bodi preudaren pri uporabi interneta, saj lahko vodi v zasvojenost.

- c) Izdelek smo zavrnil, kajti ni ustrezal našemu naročilu.
- č) Vozniški izpit je opravil zgodaj, to je pri osemnajstih letih.
2. a) Na naši šoli smo obudili prostovoljstvo, in sicer brezplačno medsebojno pomoč.
- b) Če je šlo za njegovo korist in res ni imel druge izbire, je ne le vstajal od petih zjutraj, ampak je tudi delal do osmih zvečer.
- c) Vlasta bo zagotovo prišla na avdicijo, saj si zelo želi igrati v tem filmu.
- č) Kdor nima popolne plezalne opreme, po tej steni ne le ne sme, ampak tudi ne more plezati, čeprav nekateri, ki izzivajo usodo, trdijo drugače.
- d) Bili smo pod pritiskom, kajti časa je že zmanjkovalo.
- e) Če doma ni posebnega dela, si vzamem čas zase ter se usedem na kolo.
- f) Vrata se odprejo tako, da pritisneš na ta gumb in počakaš.
- g) Med ustnim ocenjevanjem nikoli ne dviguj roke, to vašemu sošolcu namreč ne bo pomagalo.
- h) Fotoaparata nosim vedno s seboj, kajti zanimivi motivi se ponujajo nepričakovano.
- i) Njegovo ime sem pozabila oziroma mi ga sploh ni povedal.
- j) Govori vendar glasneje, saj te nihče ne sliši.
- k) Na trgu se je trlo ljudi, pričakovali so namreč prihod naših olimpijcev.
- l) Tega mi ni nikoli ne pritrdila ne zanižala.
- m) Sadje najprej operi ali pa nam ga ne ponujaj.
- n) Počakal me je, saj sem ga prosila.
- o) Počakal me je, ker sem ga prosila.
- p) Izpit ni bil preveč težek, učil sem se namreč z inštruktorjem.
- r) Izpit ni bil preveč težek, ker sem se učil.
- s) Za šolo porabi kar nekaj časa, zato je uspešna.
- š) Zala še nikoli ni dobila neopravičene ure niti ji ni bil izrečen kakršenkoli vzgojni ukrep.
- t) Verjamem ji oziroma se trudim, da bi ji verjel.
- u) Poskušam te razumeti, ker mi ni vseeno zate.
- v) Vsi vemo, da moramo les zaščititi, kajti le tako bo dolgo zdrav.
- z) Ne moraliziraj, saj te nihče ne posluša, ker smo te že vsi siti.
- ž) Pridi popoldne k meni, saj ti želim pokazati nov računalnik, ki sem ga dobil za rojstni dan, da bi z njim nadgrajeval računalniško znanje.
3. b) Imam težave s kožo, zato obiskujem dermatologa. Posledica.
- c) Nisem ti pisal z morja, saj mi nisi naročil. Pojasnilo.
- č) Starši niso zadovoljni z njim, saj nič ne dela. Pojasnilo.
- d) Starši niso zadovoljni z njim, zato se bo lotil kakšnega dela. Posledica.
- e) Letos poleti bo temperatura preseгла 37 °C, zato bomo iskali senco in vodo. Posledica.
- f) Letos pozimi sem prvič občutil -30 °C, saj sem bil v Rusiji. Pojasnilo.
- g) Moja mama si že od svojega 20. leta barva lase, zato jaz pravzaprav ne poznam njene barve las. Posledica.
- h) Njen računalnik je pokvarjen, zato ga bo nesla na servis. Posledica.
- i) Zelo rad plava, zato celo poletje preživi na morju. Posledica.
- j) Dejan Zavec je vrhunski športnik, zato je obiskal že veliko držav po svetu. Posledica.
- k) John je verjetno doma iz Velike Britanije, saj odlično govori angleško. Pojasnilo.
- l) John je doma iz Velike Britanije, zato njegovo odlično znanje angleščine ni presenetljivo. Posledica.
4. a) Ko smo zaradi dolge vožnje do doma morali skrajšati obisk zabavišnega parka, je bilo vsem žal, saj smo tam zelo uživali.
- b) Porazenec po tekmi reče: „Žal mi je, saj smo na tribunah imeli tako fantastično publiko.“
- c) Zadnji dan taborjenja smo bili vsi žalostni, saj smo postali prijatelji.
5. a) Vežalno priredje: Risali smo in bili nagrajeni. Ločno priredje: Riši ali pa gotovo ne boš nagrajen. Protivno priredje: Risal je, a ni bil nagrajen. Posledično priredje: Risal je, zato je bil nagrajen. Pojasnjevalno priredje: Zagotovo je tudi letos risal, saj je bil spet nagrajen.
- b) Vežalno priredje: Javil se je in dovolj znal za lepo oceno. Stopnjevalno priredje: Ni se le javil, ampak je tudi dovolj znal za lepo oceno. Ločno priredje: Zagotovo bom dovolj znal ali pa se sploh ne bom javil. Protivno priredje: Javil se je, a ni dovolj znal za lepo oceno. Posledično priredje: Tole pesmico je znala že prej, zato se je prva javila. Pojasnjevalno priredje: Nikar se ne javi, saj ne znaš dovolj za lepo oceno.
- 6.

PRIPREDNO ZLOŽENE POVEDI	IZRAŽAJO
a) Ničesar ne bom vzel s sabo, saj grem samo za en dan.	pojasnjevanje
b) Zanesljiv je, zato lahko računam nanj.	posledica
c) Rezerviral je sobo in jo tudi plačal.	hkratnost/ zaporednost
č) Ni nas samo povabil, ampak je tudi kril stroške bivanja.	stopnjevanje
d) Knjige si nisem kupil niti si je izposodil.	stopnjevanje
e) Na počitnice bomo šli z vlakom oziroma bomo našli kakšno drugo rešitev.	izbira
f) Potegnil ga je iz vode in mu s tem rešil življenje.	hkratnost/ zaporednost
g) Vesel je bil, a tega ni znal pokazati.	presenečenje/ nasprotovanje
h) Ni se mu le zahvalil, ampak ga je tudi nagradil.	stopnjevanje
i) Nagrade ni sprejel, saj je opravil le svojo dolžnost.	pojasnjevanje
j) Odklonil je denar, zato se mu je zahvalil s karto za obisk koncerta.	posledica
k) Sprejmi morebitne neugodne posledice ali pa se ne spuščaj v ta posel.	izbira
l) O drugih bi rad vse izvedel, o sebi pa noče nič povedati.	presenečenje/ nasprotovanje
m) Lahko bi si več privoščili, saj imajo zelo veliko denarja.	pojasnjevanje
n) Ni nesramen, zato ga spoštujem.	posledica
o) Po muzeju nas je vodil Jože, on je namreč tam zaposlen.	pojasnjevanje

p) Všeč mi je pica, zato si jo večkrat privoščim.	posledica
r) Maja ni šla z nami na bazen, ima namreč težave z ušesi.	pojasnjevanje
s) Maja ni le dobra pevka, ampak tudi odlično igra klavir.	stopnjevanje
š) Povabila nas je na koncert, a se žal nismo mogli odzvati.	presenečenje/ nasprotovanje
t) Opravičili smo se ji ter ji za prihodnjič obljubili zanesljivo udeležbo.	hkratnost/ zaporednost
u) Zagotovo je dobra pianistka, saj je bila že velikokrat nagrajena.	pojasnjevanje
v) Ta nagrada ima veliko težo, podelila ji jo je namreč Glasbena matica.	pojasnjevanje
z) Ne spoznaš se na glasbo, zato ne kritiziraj nastopajočih.	posledica
ž) Utrujen si, zato se najprej odpočij.	posledica

7. a

V prvem primeru trener obžaluje odhod enega od svojih uspešnih varovancev, v drugem primeru pa obžaluje uspešnost varovanca, ki je nehal trenirati.

Sklepanje

1. Npr.:

- Danes izjemoma ni napisal domače naloge, torej jo je res pozabil.
- Pred sosedovo hišo je parkiran Majin avto, torej je ona zdaj pri njih.
- Zmagal je v močni mednarodni konkurenci, torej je res dober.
- Videla sem ga objokanega, torej se je le moralo nekaj zgoditi.
- Za navadne kavbojke je bil pripravljen plačati 200 evrov, torej ne zna ravnati z denarjem.

2. b, d

- Babica mi je s potovanja prinesla cel kup novih znamk, torej ni več jezna name.
 - On nič ne dela, a ves čas kritizira.
 - Teta nas ni le obiskala, ampak nas je tudi bogato obdarila.
 - Razlike med prvimi tremi smučarkami so po prvi vožnji majhne, boj za odličja bo torej zanimiv.
 - Po tej besedi se ne moremo spraševati, torej je to členek.
 - Ta juha je premalo slana oziroma v njej manjkajo začimbe.
 - Dober pek v kruh ne da le moke, ampak vanj vmeša tudi svojo ljubezen.
 - Želim si redno pisati domačo nalogo, a me včasih premaga lenoba.
 - Jure ni le modelar, ampak obiskuje tudi karate.
 - Ko sem doma torej povedal o svoji odločitvi glede srednje šole, so bili zelo presenečeni.
 - V tem hotelu lahko gosti igrajo tenis in uporabljajo bazen.
 - Vse športe je že poskusil, a pri nobenem ni vztrajal.
 - Bodi torej vztrajen pri svojih odločitvah oziroma sploh ne sprejemaj sklepov.
 - V tej povedi sta dve osebni glagolski obliki, torej je dvostavčna.
 - Prinesl nam piščančje meso ali pa kupi nekaj klobas.
 - Nisem mu ničesar očital niti karkoli od njega zahteval.
 - Nisem kupil le znamke, ampak sem vzel tudi razglednico.
 - Iz šole je prišel lačen, zato je planil k hladilniku.

- Slovenščino govorimo le Slovenci, torej smo le mi odgovorni za njen razvoj.
- Berem, a ničesar ne razumem.
- Jutri ne bom mogel z vami, starši mi tega namreč ne dovolijo.
- Čoln se je prevrnil, toda kot po čudežu je Robinzona vrglo na obalo.
- Ladjo je opremil za dolgo vožnjo, kajti nameraval je pluti na Gvinejo.
- Poskušam razmišljati pozitivno, a mi po glavi rojijo same črne misli.
- Pošteno so delali, torej zaslužijo plačilo.

- Če si se učil ter redno pisal domačo nalogo, si dal vse od sebe, torej si nimaš česa očitati, čeprav mogoče nisi zadovoljen z rezultatom, ker bi ta lahko bil veliko boljši.
 - Ker je zaspal, ga ni bilo pri angleščini, torej res ni mogel vedeti za domačo nalogo.
 - Na državnem tekmovanju v kotalkanju je osvojila četrto mesto, torej le ni tako nespretna, kot sama pravi, da je.
 - Ne maram športa, torej me ne vabi s sabo k aerobiki, čeprav misliš, da bi mi koristila.
 - Naši pevci so spet zmagali, torej smo lahko ponosni na to, da imamo tako dober zbor.
 - Ko smo se vračali z izleta po Gorenjski, smo si šli ogledat še Prešernovo rojstno hišo, torej sem v Vrbi že bil.
 - Vodička po muzeju je moja teta, torej jo lahko vprašam za natančnejši program, če bi ta koga zanimal.
 - Znam, torej se nimam česa bati, čeprav bi zdaj najraje pobegnil domov, ker me je strah testa.

5.

PRIREDNO ZLOŽENE POVEDI	PRIREDJE
a) Tega me ni vprašala ali pa je nisem slišal.	ločno
b) Naredil sem preizkus in se prepričal na lastne oči.	vezalno
c) Orodja ni izdeloval le zase, ampak ga je ponujal tudi po okoliških krajih.	stopnjevalno
č) Za smer nisem vedel niti nisem imel s sabo kompasa.	stopnjevalno
d) Zemlja je zbita, saj že ves mesec ni deževalo.	pojasnjevalno
e) Potrudi se ali pa ne pričakuj dobre ocene.	ločno
f) Ima visoka pričakovanja, a ni pripravljen vlagati truda v šport.	protivno
g) Gospod, kar sem sedite, vi ste namreč naš gost.	pojasnjevalno
h) Bil je neznanško prestrašen, zato celo noč ni spal.	posledično
i) Pričela se je deževna doba, bil je namreč april.	pojasnjevalno
j) Sprjazni se s sivo barvo las ali pa se odloči za barvanje.	ločno
k) Ponudili smo mu pomoč, vendar je ni sprejel.	protivno
l) Lepo se je oblekel, kajti želel je narediti vtis na poslušalce.	pojasnjevalno
m) Že tri dni me boli glava, zato grem k zdravniku.	posledično
n) Govorila sem mu o svojih težavah, a me ni hotel niti poslušati.	protivno
o) Za svoja leta je še dober, saj še vedno sam skrbi zase.	pojasnjevalno
p) Veliko ve o moji pokojni stari mami, zato ga rad obiščem.	posledično
r) Grmovje je tu gosto, za ta gozd namreč nihče ne skrbi.	pojasnjevalno
s) Po teh besedah me je popadel bes, zato sem močno povzdignil glas.	posledično

s) Vedno opravič svoje obveznosti oziroma to vsaj poskušam.	ločno
t) Povej kaj pametnega ali pa molči.	ločno
u) Ni se premaknil niti ni trenil z očmi.	stopnjevalno
v) Vrnil se je k meni in mi velel sest.	vezalno
z) Danes nimam časa, zato se bova pogovorila jutri.	posledično
ž) Ošvrknil me je s strogim pogledom, bil je namreč še vedno jezen.	pojasnjevalno
6. a) Vezalno priredje: Potrudil se je in bil cenjen.
Stopnjevalno priredje: Ni se niti potrudil niti bil cenjen.
Protivno priredje: Potrudil se je, a ni bil cenjen.
Posledično priredje: Potrudil se je, zato je bil cenjen.
Pojasnjevalno priredje: Cenjen je bil, saj se je potrudil.
Sklepalno priredje: Potrudi se, torej je gotovo tudi cenjen.
- b) Vezalno priredje: Borili smo se in zmagali.
Stopnjevalno priredje: Nismo se le borili, ampak na koncu tudi zmagali.
Ločno priredje: Borite se ali pa ne boste zmagali.
Protivno priredje: Borili so se, a niso zmagali.
Posledično priredje: Borili so se, zato so zmagali.
Pojasnjevalno priredje: Zmagali so zaslužen, saj so se do konca pošteno borili.
Sklepalno priredje: Borili so se pošteno, torej so zmagali zaslužen.
7. Priredni vezniki, pred katerimi ne pišemo vejice, so: in, pa, ter, (ali –) ali, oziroma, (bodisi –) bodisi, (ne –) ne, (niti –) niti.

- 4) uradni pogajalni
5) neuradni prepričevalni
6) uradni prepričevalni
2. b, c, č
5. a) B
b) Č
c) A
č) D
d) C
e) F
f) E

Sožalje

2. Pri ustnem sožalju zaznamo tudi nebesedno govornico žalujočega in jo skušamo upoštevati.
3. a
5. a) Nika ga izreka svoji prijateljici.
6. a)

Buenos Aires, 3. 1. 2018

Spoštovani gospod Janez Zupančič!

Tudi za Slovensko planinsko društvo Jakoba Aljaža v Buenos Airesu bo spomin na letošnji zimski vzpon na Triglav za vedno zelo grenek. Krutega dejstva o nesrečnem sestopu s Kredarice vašega nečaka, našega dragega Toneta Zupančiča, dolgoletnega člana našega društva, žal ne moremo spremeniti, lahko pa vam povemo, s kakšnim veseljem in hrepenenjem po domu se je pripravljaj na srečanje z vami.

Ob tem tragičnem dogodku vsem vam in drugim njegovim sorodnikom v Sloveniji izrekamo iskreno sožalje.

Izgubili smo prijatelja, a lepi spomini na skupne poti ostajajo.

Predsednik Slovenskega planinskega društva Jakob Aljaž
Janez Gams
Janez Gams

- b) Na primer: končati življenjsko pot, za vedno zatisniti oči, zapustiti svoje najdražje, preseliti se v lepši svet, pretrgati nit življenja ...

Od povedi k besedilom

Vrste besedil

1.

BESEDILNE VRSTE	VRSTE BESEDIL								
	UMETNOSTNO	NEUMETNOSTNO	SUBJEKTIVNO	OBJEKTIVNO	JAVNO	ZASEBNO	URADNO	PUBLICISTIČNO	STROKOVNO
a) zdravniški izvid		✓							
b) sklep Vrhovnega sodišča Republike Slovenije		✓		✓	✓	✓			✓
c) čestitka svaku ob zagovoru diplome	✓	✓	✓	✓	✓	✓			
č) Ivan Tavčar: Visoška kronika	✓								
d) radijski intervju s Tino Maze		✓	✓		✓			✓	
e) poplavno opozorilo vremenoslovca v TV-dnevniku		✓		✓	✓				✓
f) zahvala sestrični za pomoč pri učenju		✓	✓	✓		✓			
g) zdravniško spričevalo		✓		✓		✓	✓		✓
h) opravičilo knjižničarju zaradi uničene knjige		✓	✓			✓	✓		

Nekateri sklepi Vrhovnega sodišča Republike Slovenije so javni, drugi pa zasebni.

Uradno in neuradno besedilo

Pogovor

1. 1) neuradni raziskovalni
2) neuradni pogajalni
3) uradni raziskovalni

Prošnja

2. Besedilo 1 je neuradna, besedilo 2 pa je uradna prošnja, zato se razlikujeta v zgradbi, rabi izrazov za spoštovanje, vikanju/tikanju ter v skrbnosti oblikovanja povedi.
3. Stalnejšo obliko ima uradna prošnja.
4. Prošnjo izražajo povedi:
– Bi nam, prosim, pripravila jabolčni zavitek?
– Bi kdo namesto mene olupil jabolka?
– Lepo prosim ...
– Naši načrti so preveliki, da bi sami zmogli pokriti stroške zanje, zato vas prosimo za finančno pomoč.
- V neuradni prošnji te povedi zavzemajo večji del besedila, v uradni pa manjši del.
5. Utemeljujejo upravičenost prošnje in s tem skušajo naslovnik pridobiti za ugodno rešitev le-te.
6. Prošnjo utemeljujejo s tem, da povejo, da bi radi izvedli muzikal ter organizirali nekaj glasbenih nastopov in gledaliških iger, ampak žal nimajo dovolj denarja.
V zameno za njeno ugodno rešitev ponujajo oglaševanje na svojih programskih listih ter seveda izvedbo načrtovanih dogodkov.
7. V Kranj smo privabili nekatere priznane slovenske gledališke igralce.

Objektivna in subjektivna besedila

Življenjepis

- Po smislu, npr.: 1. odstavek: rojstni podatki, 2. odstavek: dijaška leta, 3. odstavek: študij ter začetki profesionalne poklicne poti, 4. odstavek: igralski opus ter nagrade, 5. odstavek: literarni opus, 6. odstavek: pedagoško delo.
- a, č in f
- Zaporedje točk: 2, 3, 1, 9, 4, 5, 6, 10, 8, 7.
- V življenjepis ne smemo uporabljati slogovno zaznamovanih besed, ker se moramo izogibati subjektivnosti.

Pripoved o življenju osebe

- a) O Leonu Štuklju.
b) O življenju Leona Štuklja.
c) V pripovedi o življenju podatki niso tako natančni, zaznamo tudi več subjektivnosti.
č) Besedilo je subjektivno, primeri takih stavkov: Štukelj je bil določen za predtelovadca, kar dokazuje, da je bil vidno boljši od vrstnikov, z rednimi vajami pa je vse bolj napredoval. Rodno Novo mesto mu je pripravilo veličasten sprejem ...
d) Nastalo je najverjetneje zato, da bi mi vedeli, kako pomembne športne dosežke je imel Leon Štukelj, in bili nanj ponosni.
- Najmanj primeren je prvi naslov, saj poudarja, kako visoko starost je doživel Leon Štukelj, in ne njegovih športnih dosežkov, na katerih je v besedilu poudarek.
1. Pripoved o življenju osebe
2. Pripoved o življenju osebe
3. Življenjepis

Opis poti

- b, č
- a) Da bi bralci izvedeli, kako se pride na Gospodično na Gorjancih.
b) Sestavljeno je iz treh delov – treh odstavkov. V prvem (naslovljenem *Izhodišče*) izvemo, do kod se pripeljemo z avtom, če želimo iti na Gospodično, v drugem (naslovljenem *Pot*) izvemo, kako pridemo do izvira studenca na Gospodični ter planinskega doma in razglednega vrha nad njo, v tretjem (naslovljenem *Sestop*) pa izvemo, po kateri poti se spustimo v dolino.
c) V prvem odstavku je opisana pot, ki jo prevozimo, v drugem in tretjem pa pot, ki jo prehodimo.
e) Glagoli: sledimo, zavijemo, peljemo, parkiramo, poiščemo, vodijo, vodi, hodimo, dosežemo, se odpre.
Večina glagolov je v 1. os., mn., sed., pov. nak.
f) Opis poti mora biti kar se da objektivno zato, da subjektivna ocena o zahtevnosti, dolžini, urejenosti ipd. poti ne vpliva na bralca tako, da bi dobil napačno predstavo o poti, precenil svoje sposobnosti ipd.
- Grad Pišece
Kolesariti začnemo v Brezicah, do koder vozi tudi vlak. Izpred avtobusne postaje, kar je sicer precej

stran od železniške postaje, krenemo do glavnega križišča, tu pa levo proti Bizeljskemu. Nadaljujemo prek proge rahlo navzgor in ves čas po glavni cesti, po dolgi ravnini, kjer gričevnata pot vodi skozi gozd s spomenikom padlim v NOB. Kmalu zatem se odcepi levo v Globoko (naravnost pridemo do gradu Bizeljsko). Tu se promet zredči. Pri skoraj vsaki hiši imajo lasten vodnjak, saj je podtalnica izredno blizu. Pri kažipotu Slojno zavijemo desno, takoj po 50 m levo in navzgor. Lagodno življenje se v klancih neha, držimo se ozkega asfalta in leve smeri in po nekaj kilometrih vzpenjanja med vinorodnimi gorcami in zidanicami se pred nami pojavi cerkev sv. Barbare, pri kateri priporočam postanek. Iz njenega zavetja uživamo prelep pogled navzdol na krško ravnico in Brežice. Nadaljujemo po ozkem asfaltu in kmalu smo na grebenu; desno se na vzhodu prek doline odstira pogled na gorce. Še vzpon in spust in na križišču smo. Desna pot vodi mimo Veselega Vrha (Dednje vasi) nazaj v dolino, kjer smo se začeli vzpenjati, če pa želimo naprej proti Pišecam, jo uberemo po levi asfaltni poti, ki se takoj obrne navzdol. V naslednjem križišču ravno tako zavijemo levo in s ~~segretimi~~ zavorami pristanemo na trdih ravnih tleh, ki držijo do Pišec. Tu pa spet navzgor in levo v smeri gradu; prav idilična je podoba naslednjega ovinka, s stebrom osamelcem. Malo naprej po spustu je ribnik z ribicami, za njim pa odcep desno za grad.

Potopis

- a, b, d
- a) Na poti od Džibutija do Somalije.
b) Ne.
c) 30. 12. 2009.
č) Kdor kontrolira te obale, je car. Ali pa največji revež moderne dobe.
d) Barantati pomeni s pogajanjem določiti ceno, pravila obnašanja ...
e) Somalci so sprva malce zadržani, ampak nato prijazni, odprti in hvaležni za to, da se tujci na odprtem morju borijo za njihovo svobodo.
f) Ne, saj je s sabo vzel svoj satelitski telefon in računalnik.
h) Srečanje z domačini v Somaliji je bilo prijetno, saj so se mu približali in so skupaj jedli.
j) Križnar je z voščilom prijatelje hotel spomniti, da ne živijo vsi v takem obilju kot oni in da bi lahko z revnejšimi kaj delili.
k) Najbrž je vedel, da mu ne bodo zamerili.
l) Križnar se na pot odpravlja z namenom pomagati.
- Odlomek 1 je iz opisa poti, odlomek 2 pa iz potopisa.

Ocena besedila

- Pregovor pravi, naj v kritikah ne bomo grobi ali žaljivi, ampak modri in dobrohotni.

Grafikoni in preglednice.

- b, c, č, e
- c, d, č, a, b
- c) Koker španjela, saj ne potrebuje toliko fizične aktivnosti kot labradorci.

- č) Bulmastifa, saj ne potrebuje veliko gibanja in je odličen čuvaj.
- d) Mejni ovčar, saj ga je veliko lažje trenirati kot čivavo, poleg tega potrebuje tudi več gibanja.
- e) Zelo pogosto bi moral sesati, saj je za škotskega ovčarja značilno močno izpadanje dlak.
- f) Tega ni mogoče trditi, saj tudi med manjšimi psi najdemo dobre čuvaje (kot je srednji koder) in med večjimi take, ki niso (npr. zlati prinašalec).

5. a)

Potrdilo o oddaji pošiljke	
Naslovnik	Storitve
Luka Novak	Osebna vročitev
Mariborska cesta 58	Povratnica
9220 Lendava	Prednostno
(poštna št.) (naziv pošte)	Odkupnina _____ EUR
	Vrednost _____ EUR
	Sprejemna št. _____
	Masa _____ g
	Poština _____ EUR
	DDV 20 % _____ EUR
	(podpis poštne delavca)

Obr. P-2 Pošta Slovenije d.o.o., Slomškov trg 10, 2500 Maribor, identifikacijska številka: SI25028022

- b) Po nalepki na levi strani znamk.
 - c) S potrdilom o oddaji pošiljke, ki mu ga poštni uslužbenec izroči po tem, ko ga je do konca izpolnil in potrdil.
6. a) Obrazec se imenuje položnica. Z njo plačujemo (nakazujemo denar), v tem primeru za plesni tečaj Hip hop 1.
- b) Nalogodajalec je, kdor plačuje.
 - c) Maja Breznik.
 - č) 4. 9. 2017
 - d) 50 evrov.
 - e) Zvezdica je napisana zato, da pred znesek ni mogoče dopisati še kakšne druge številke.
 - f) Podatki se ponovijo zato, ker levi del položnice dobi plačnik.

7.

The image shows a Slovenian bank transfer form (UPN) for 'Poplave 2012'. It includes fields for the sender's name (Luka Prijatelj), amount (EUR 30.00), date (25.10.2013), and recipient's name (Karitas, Kristanova ulica 1, 1000 Ljubljana). It also shows the sender's account details (SIBS02140015556761) and the recipient's account details (S1006220).

Kaj pomaga, drugo znati, temu, ki ne zna pisati

Vejica

1. **1** O humoristu Marku Twainu (s pravim imenom Samuel Langhorne Clemens) je zapisana cela vrsta anekdot. To pravzaprav ni nič čudnega, saj je bil mož poklicni humorist, ustvarjati pa je začel že v zgodnji mladosti.

Ko se je nekoč vpisoval v hotelsko knjigo, je med drugimi visoko zvenečimi naslovi opazil tudi naslednjega:

„Baron von Gruspreglasomnwald s slugom.”

Da ne bi ostal v senci med tolikimi imenitneži, se je podpisal:

„Mark Twain s kovčkom.”

2 Ko je Twain prišel v Anglijo, mu je neki gospod, ki mu je bil po zunanosti zelo podoben, poslal svojo sliko in ga vprašal, ali ni presenečen nad tolikšno podobnostjo. Twain mu je odpisal: „Gospod! Ugotavljam, da mi je vaša fotografija bolj podobna, kot sem podoben sam sebi. Zato sem jo dal uokviriti in jo obesil na zid v kopalnici, kjer mi služi namesto ogledala, da se bom lahko vsako jutro obril.”

3 Mark Twain si je vztrajno izposojal knjige.

Nekoga dne je spet prosil soseda, naj mu posodi neko knjigo. Sosed mu je knjigo dal, vendar pod pogojem, da jo prebere v njegovi hiši. Čez nekaj tednov si je isti sosed želel sposoditi Twainovo kosilnico.

„Eh, seveda vam jo posodim, vendar pod pogojem, da jo uporabite na mojem vrtu!” mu je dejal Twain.

2. a) Mama, kam greš?
 b) Draga moja, to ne gre tako enostavno!
 c) Poskusi še enkrat, Sonja, gotovo ti bo uspelo.
 č) Fantje, tega si ne smemo več privoščiti.
 d) Prinesi mi zvezek, Matej.
 e) Vzemi likalnik, Monika, in si zlikaj hlače.
 f) Spoštovana gospa, prejeli smo vašo prošnjo za pomoč.
 g) Fantje v zadnji klopi, utihnite že enkrat.
 h) Zakaj se jeziš, prijatelj?
 i) Ana in Barbara, sta že končali?
4. a) S sabo sva vzela platenko, polno vode.
 b) Pri tehniškem dnevu bomo potrebovali svinčnik, debel 0,5 mm.
 c) Potrebujem trak, dolg 30 cm.
 č) Noge sem si namazal z ognjičevo kremo, narejeno doma.
 d) Strmel je v prijateljico, borečo se s solzami.
 e) Pred tabo je naporen teden, nabit s treningi in ocenjevanji.
 f) Za domače branje sem izbral knjigo *Dlan, polna zvezd*.
 g) Izdale so ga oči, polne solz.
 h) Doma te že čaka kosilo, pripravljeno po tvojih željah.
 i) Rešil nas je gol, dan v zadnji minuti srečanja.
 j) Med bralce prihaja z novo knjigo, napisano po resničnem dogodku.
 k) Skuhala ti bom čaj iz kamilic, nabranih na moji zeliščni gredici.
 l) V mojo sobo je prineslo zrak, dišeč po sveže pokošeni travi.
 m) Kdaj bomo končno pisali test, napovedan že za prejšnji teden?
 n) Naročili bomo testenine, prelite z gobovo omako.
 o) Prinesla nam je skledo, polno jagod.
 p) Spoznali smo novo pesniško obliko, imenovano sonet.
 r) Premerila me je s pogledom, polnim groze.
 s) Za učence, prijavljene k astronomskemu krožku, je nocojšnje opazovanje neba obvezno.

- š) Naloge, označene z zvezdico, so nekoliko zahtevnejše.
- t) Tvoj spis, nagrajen na literarnem natečaju, je tudi meni všeč.
- u) Odločitve, sprejete brez premisleka, nikoli niso dobre.
- v) Potovanje po Avstraliji, predstavljeno na naši spletni strani, je naletelo na dober odziv.

Raba vezaja in pomišljaja

2. a
3. a, č
6. a) Uradne ure: vsak dan 10.00–12.00.
b) Moja stara mama bo letos praznovala 70-letnico.
c) Nerada se spominja let 1941–1945.
č) Ivan Cankar – prvi slovenski poklicni pisatelj – se je rodil leta 1876.
7. a) stični pomišljaj
b) nestični pomišljaj
c) stični vezaj
č) stični vezaj
8. a) vzgojno-varstvena ustanova
b) a–ž
c) 5-kilometrski zastoji
č) Tina Maze – svetovna prvakinja
9. V Ljubljani je od 29. do 30. oktobra 2016 potekal že 21. Ljubljanski maraton – največja športno-rekreativna prireditev v državi.
Ali: V Ljubljani je 29.–30. oktobra 2016 potekal že 21. Ljubljanski maraton – največja športno-rekreativna prireditev v državi.
10. Glasbena šola Ljubljana Moste-Polje.

Tri pike

1. a) Stične tri pike.
b) Nestične tri pike.
c) Nestične tri pike.
č) Nestične tri pike.

Še nekaj vaj za utrjevanje

1. a) Žalca
b) njem
c) tem
č) je
d) vencem
e) preživetem dnevu
f) mater
g) otroki
h) gospema
i) oči
j) las, podplatov
k) utežmi.
2. Kar *moreš*, to *moraš*.
3. b
4. a) Slovenci
c) Slovenska akademija znanosti in umetnosti
č) Republika Slovenija
d) na Slovenskem
e) Slovenčev
f) Rdeči križ Slovenije

	RODILNIK	SVOJILNI PRIDEVNIK
a) Franc	Franca	Frančev
b) France	Franceta	Francetov
c) Franko	Franka	Frankov
č) Fran	Frana	Franov
d) Frane	Franeta	Franetov
e) Franci	Francija	Francijev
f) Franjo	Franja	Franjev

6. a) vstopnica, b) volivec, c) vanilja, č) vmesna velikost, d) pet metel, e) nadaljevanka, f) voz, g) razvozlati

	OBLIKA V RODILNIKU
a) Lea	Lee
b) Tea	Tee
c) Ana Marija	Ane Marije
	OBLIKA V DAJALNIKU
č) Pia	Pii
d) Lia	Lii
e) Tia	Tii
f) Mia	Mii

8. Po smislu, npr.:
- a) Tale pesek je bil najbrž presejan, saj je zelo droben.
Presajen kostni mozeg mu je vrnil življenje.
- b) Pisec vabila naj se na koncu ne pozabi tudi podpisati.
Kateri pisatelj ti je najljubši?
- c) Za martinovo so vedno vabljeni v Martinovo zidanico, da ob dobrem kosilu nazdravijo novemu vinu.
- č) Družina Božič, ki se zaradi očetove službe mudi v tujini, komaj čaka, da bo božič, da se bodo vsi skupaj vrnili domov.
- d) Zakaj sprašuješ, ali je naš sošolec Kristjan musliman? Ni musliman, ampak je kristjan.
- e) Naša trenerka pravi, da je trenirka najbolj udobno oblačilo za šport in prosti čas.
- f) Ker ni nedelja, ampak je delavnik, danes velja 8-urni delovnik.
9. a) V mojem življenju ni nobena stvar postavljena na pravo mesto.
b) V svojem življenju ni nobene stvari postavila na pravo mesto.
10. V prvem primeru povemo, da bo prireditev potekala od 16. do 23. marca (ampak seveda le, če bo dovolj prijav).
V drugem primeru pa povemo, da bomo od 16. do 23. marca zbirali prijave, število prijavljenih pa bo odločalo o tem, ali bo prireditev potem izvedena ali ne.

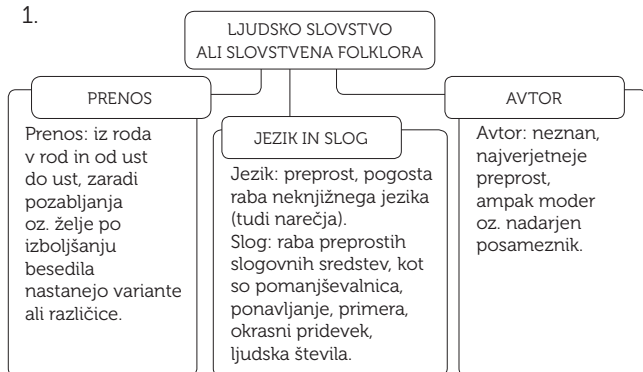
11. a) To opozorilo ^{moje sestre}moje sestre ni niti ganilo.
Pravzaprav ^{je}je ni nič brigalo.
- b) Na ^{zaključnem}zaključnem koncertu sem srečal skoraj vse ^{svoje}moje sošolce iz glasbene šole.
- c) Moja sestra se še vedno veliko druž^s z prijateljicami, le v zadnjemu času jih malo zanemarja, saj večino časa preživi ^{s svojim}z njenim fantom.

- č) Ta roman je v ² ~~z~~: delih, ^{torej} ~~zato~~ sem zdaj ravno na polovici.
- d) Njegove oči so ^{modrozeleno} ~~modro-zelene~~.
- e) Halo, od ^{kod} ~~kje~~ kličete? Iz ^S Ptuja?
- f) Od kod poznaš ^{Janezovo} ~~Janezevo~~ sestro?
- g) ^{Ne vem} ~~Ne vem~~, kaj je narobe s tvojim ^{kipcem} ~~kipcom~~, da ti je ^{razpokal} ~~razpokal~~? Najbrž ga nisi dovolj dolgo žgala.
- h) Če poznaš boljši izraz, ga, prosim, povej.
- i) Ni boljše sladice, kot je potica ^{z orehi} ~~iz orehov~~.
- j) Jezi me, ker si kupila ^{enak} ~~isti~~ pulover kot jaz.
- k) Ko boš pomila posodo, mi pridi ^{pomagati} ~~pomagati~~ na vrt.
12. a) 3-centimetrski, tricentimetrski
 b) vitamin D, D-vitamin
 c) 12-letna, dvanajstletna
 č) 8-odstotna, osemodstotna
13. a) Učenci, pri tej nalogi uporabite znanje, pridobljeno pred kratkim.
 b) Uf, prometni zastoji, napovedani za popoldne, so se začeli že zjutraj.
 c) Prodajamo zelenjavo, pridelano doma.
 č) Dragi moj, za to stanovanje je primeren le pes, vaje čistoče.
 d) Ne maram jedi, pogretih v mikrovalovni pečici.
 e) Pulover, opran z mehčalcem, je prijetno dišal.
 f) Ah, Tina, oblačila, kupljena v tujini, niso nujno tudi boljša in lepša.
 g) Upoštevaj pravila, sprejeta na začetku šolskega leta, Saša.
 h) Otroci, mlajši od sedem let, imajo prost vstop.
 i) Spoštovani, blago, naročeno v naši spletni trgovini, vam bomo poslali v roku enega tedna.
 j) Sporočila, poslana s te telefonske številke, so brezplačna.
 k) Njegov celovečerni film, predstavljen na festivalu v Berlinu, je požel velik uspeh.
 l) Naša lesena ograja, prebarvana z zaščitnim lakom, je bila kot nova.
 m) Simon, domača naloga, prepisana iz rešitev, je brez vrednosti.
 n) Gazila je sneg, zapadel v minuli noči.
 o) Jože, držali se bomo vrstnega reda, napisanega v predlogu.
 p) Težke besede, izgovorjene med prepirom, se zarežejo v srce in ubijajo prijateljstvo.
 r) Postrezi si sam, Janez, tu je jabolčnik, stisnjen iz naših jabolk.
 s) Joj, zunaj je dež, pomešan s snegom
 š) Uživaj več hrane, obogatene z vitaminom C.
 t) V Pilonovi galeriji bo razstava razglednic, nastalih pred drugo svetovno vojno.
 u) Pevci so se predstavili s skladbo, napisano prav za to priložnost.
 v) No, kdo mi je oddal spis, podpisan s psevdonimom?
- z) Ob kulturnem prazniku nas bo obiskala Desa Muck, najbolj brana slovenska mladinska pisateljica.
 ž) Desa Muck, najbolj brana slovenska mladinska pisateljica, nas bo obiskala ob kulturnem prazniku.
14. vnaprej
 15. Moram preprečiti, da bi dobil slabe ocene.
 16. Lahko pomerim hlače iz izložbe?
 17. a
 18. Uporabljen je glavni števnik, pišemo ga brez pike.
 19. napol, na pol

II. DEL: KNJIŽEVNOST

Ljudsko slovstvo ali slovstvena folklor

1.

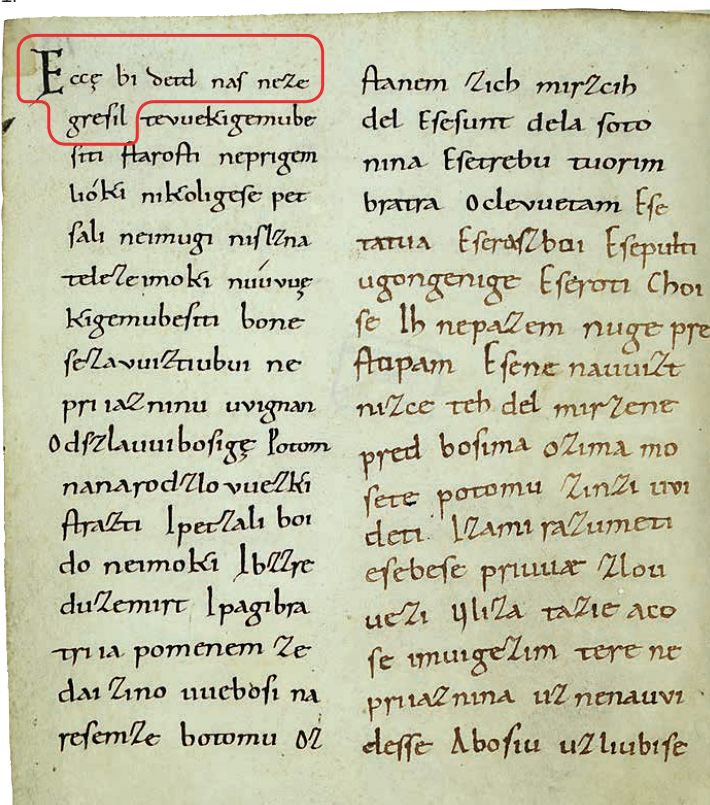
Ljudska pesem: Desetnica

- a) sprehajati
b) prenočiti
c) gozd
- a) Marjetičina mama je jokala, ker je vedela, da bo morala njena najmlajša hči iti po svetu.
b) Prvo in drugo drevo sta prijazni, saj Marjetici povesta, kaj bi se z njo zgodilo, če bi prenočila pod njunima krošnjama.
č) Pesem Desetnica sodi med tiste, katerih avtor je neznan.
d) Pesem ne sodi med dramska besedila, ampak k poeziji.
g) Pesem ni sonet.
- Po Marjetičinem dialogu s prvim drevesom slutimo, kakšna bosta dialoga z drugim in tretjim.
- a) beli grad
b) desetina
c) kruhek
č) Drevo ji tako govori
d) Kaj vas prašam, mati moja!
e) nazaj, nazaj, Marjetica
f) per ti priči dušo pusti
- Še posebej pogosti so rima, ponavljanje, pomanjševalnica in preprost okrasni pridevek.
- Dokaz, da je jezik v Desetnici preprost, so narečni izrazi in druge neknjižne jezikovne oblike, na primer: *Pod ta drugo dervo peršla: „Nocoj bom le-t na irpergah.“*
- a) V proznem besedilu so posamezni detajli dodani (npr. uvod o desetem bratu) ali spremenjeni (npr. v proznem besedilu Marjetica ob odhodu od doma pravi, da se bo vrnila čez sedem let, v pesmi pa, da se ne bo vrnila nikoli več), razlikujeta pa se tudi v nekaterih narečnih izrazih (npr. *povančnica* in *polančica*).
b) Mogoči sta dve razlagi za nastanek variant:
– prenašalec po svoje spremeni del zgodbe, ki ga je pozabil,
– prenašalec po svoje spremeni del zgodbe, ker mislil, da je ta zaradi tega zanimivejša.
c) Najverjetneje tisto, ki je v obliki proze, saj se pesmi po navadi naučimo na pamet in jih zato prenašamo dobesečno, prozna besedila pa po spominu. K manj pogostemu spreminjanju poezije pripomoreta tudi rima in melodija, če je pesem peta.

Pismenstvo

Bržijski spomeniki

1.

Rateški (ali Celovški) in Stiški rokopis

- a) oče naš (naš oče)
b) daj nam danes naš vsakdanji kruh
c) bo prišel soditi žive in mrtve
- Naš gospod je / od mrtvih vstal / po svojem bridkem trpljenju / veselimo se tega / on je naše upanje. / Gospod, usmili se.
- Verjetno zato, ker je takrat bilo zelo malo pismenih ljudi, pa še ti so bili pretežno iz vrst duhovščine.
- Valentin Vodnik: Pesmi za pokušino (1. slovenska posvetna pesniška zbirka), Anton Tomaž Linhart: Županova Micka (1. slovenska komedija), Josip Jurčič: Deseti brat (1. slovenski roman).

Protestantizem ali reformacija

- a) protest zoper razmere v cerkvi
b) zahtevo po reformi oz. spremembi

Primož Trubar: Uvod v Katekizem

- Vsem Slovencom gnado, mir, milost inu pravu spoznane Božje skuzi Jezusa Kristusa prosim. Lubi krščeniki! Jest sem le-te štuke iz Svetiga pisma (inu nih izlage v te pejsni zložene), katere vsaki zastopni človik, kir hoče v nebu priti, ima vejditu inu držati, h tim tudi to litanijo inu ano pridigo v le-te bukvice pustil prepisati v naš jezik. Bogu na čast inu h dobromu vsem mladim ter preprostim ludem naše dežele. Zakaj iz tih se vsaki lehku navuči to pravo staro vero, de spozna tiga praviga Boga, de bode vejdel nemu prov služiti, inu tudi spozna sam sebe, bo vejdel.

kaj je ta greh, kaj je ta zapuvid inu obluba Božja, zakaj je Jezus, sin Božji, človek postal inu martran bil, koku mi skuzi to vero v Jezusa Kristusa odpuščane vseh grehov, gnado Božjo, nebeški erb inu ta večni leben dobodemo, koku imamo v vseh nadlugah prov klicati na Buga, kaj je ta krst inu ta prava stara maša.

(Odlomek)

Philopatridus Illiyricus

2.

ARHAIZEM	SOPOMENKA IZ SODOBNE SLOVENŠČINE
a) gnada	c) razlaga
b) štuk	d) dobremu
c) izlaga	f) kako
č) zastopen	a) milost
d) dobrumu	e) mučen
e) martran	g) dediščina
f) koku	c) razumen
g) erb	b) nauk
h) leben	i) dobimo
i) dobodemo	h) življenje
3. Vsem Slovencom gnado, mir, milost inu pravu spoznane Božje skuzi Jezusa Kristusa prosim.
4. Katekizem vsebuje nauke iz Svetega pisma, razlage teh naukov (zapisane v obliki pesmi), litanijske ter pridige.
5. Podpisal se je s psevdonimom Philopatridus Illiyricus.
6. Tako se je podpisoval, ker je hotel pokazati svojo ljubezen do Slovencev (Philopatridus Illiyricus pomeni Rodoljub ilirski) in ker je hotel zamolčati svoje pravo ime, saj je z izdajo knjige spravljal v nevarnost sebe in svoje bližnje.
7. V odlomku sta izraženi dve protestantski ideji: Trubar je proti čaščenju svetnikov in bogatenju cerkve.

William Shakespeare: Romeo in Julija

4. Capulet in Monteg.
5. Z luno.
6. sonce, angel jasni, svetnica
8. JULIJA: O Romeo, zakaj si Romeo?
Očetu se, imenu odpovej,
če ne, prisezi, da si ljubi moj,
in jaz ne bom več Capuletova.
/.../
JULIJA: Samo ime je tvoje moj sovražnik;
ti bil bi ti, čeprav ne bil bi Monteg.
Kaj pa je Monteg? Roka, noga ni,
obraz ni, niti kak drug del človeka.
Preberi si ime! Kaj je ime?
To, čemur roža pravimo, dišalo
bi prav tako lepo z imenom drugim;
in Romeo, da se drugače kliče,
popolnost svojo bi ohranil vso: –
o Romeo, odloži to ime,
in zanj, ki tebe se ne tiče nič,
ná mene vso.
ROMEO: Primem te za besedo:
reci mi „ljubi“ in prekrščen bom;
poslej več nočem biti Romeo.
JULIJA: Kdo si, ki zagrjnjen v noč, tako si vrnil
v mojo se skrivnost?

ROMEO: Ne vem,
kako z imenom naj izdam, kdo sem:
svoje ime, svetnica, sam mrzim,
ker je sovražnik tvoj. Da ga imam
napisanega, pa bi ga raztrgal.

JULIJA: Uho mi ni užilo sto besed
iz teh še ust, vendar poznam ta glas.

Kaj nisi Romeo, in Montegov?

ROMEO: Ni to, ni ono, če ni tebi všeč.

12. a) Friderik in Veronika, Tarzan in Jane, Črtomir
in Bogomila, Orfej in Evridika, Kralj Matjaž in
Alenčica, Anže in Micka
b) O Frideriku in Veroniki.

Barok

Janez Vajkard Valvasor: Slava vojvodine Kranjske

3. Odlomek nas spomni na zgodbo, ki jo je France
Prešeren uporabil v svoji baladi Povodni mož.
Sklepamo lahko, da jo je Prešeren povzel od
Valvasorja.

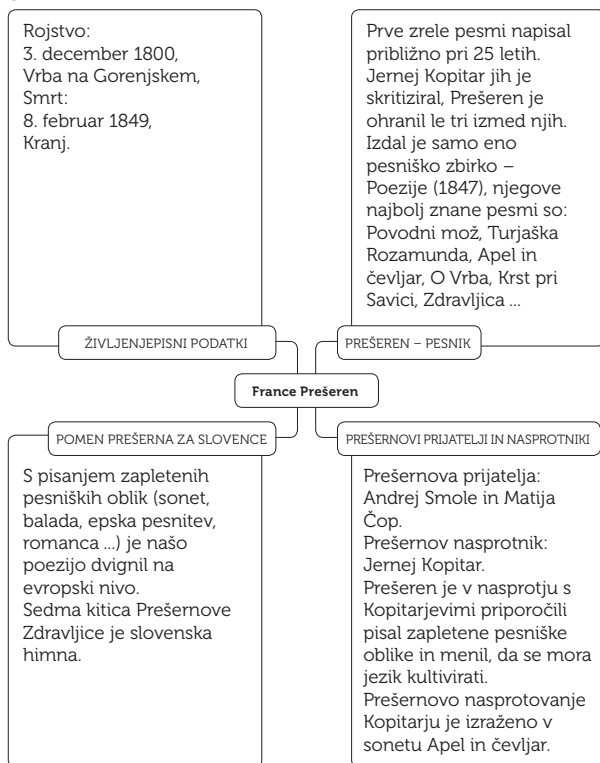
Razsvetljenje

1. Anton Tomaž Linhart: Županova Micka
Plemiški lahkoživec baron Tulpenheim z lepimi
besedami in sladkimi obljubami premami Micko –
hčer vaškega župana Jake, da začne zavračati
Anžeta, ki ga župan želi za zeta.
V dogajanje poseže bogata vdova Šternfeldovka –
Tulpenheinova zaročenka, ki razkrije prevaranta.
Komedijska se konča z Mickino in Anžetovo zaroko,
na kateri je prisoten tudi Tulpenheim, saj misli,
da bo zaročenec on. Namesto tega je osmešen,
pa tudi na poroko s Šternfeldovko lahko pozabi.
Sporočilo te komedije je: Slovenec, bodi ponosen
na svoj narod in jezik.
Tuja gospoda ni v ničemer pametnejša, pogosto je
celo bolj nespametna in nemoralna.
3. polž, korenček, metla, knjiga, knjižni molj

Romantika

1. Na primer: sonet, romanca, balada, epska pesnitev ...
2. V dani shemi prepoznamo sonet. Sonet ima
štiri kitice (dve štirivrstičnici, tj. kvartini, in
dve trivrstičnici, tj. tercini). V kvartinah je rima
oklepajoča, v tercinah pa je navadno prestopna.
Sonet je pisan v jambskem enajstercu.

3.

4.

PESEM	LITERARNA VRSTA	OSEBE
Apel in čevljar	sonet	Apel, čevljar, Kopitar
Povodni mož	balada	Urška, Povodni mož
Turjaška Rozamunda	romanca	Rozamunda, Ostrovrhar, Lejla
Zdravljica	oda	Slovenci in drugi narodi po svetu
Uvod v Krst pri Savici	epsko-lirska pesnitev	Valjhun, Črtomir

5. a) *Povodni mož*

Urška je bila zelo lepa, a prevzetno dekle. Nekoč je na plesu, ki se je odvijal na Starem trgu pod zeleno lipo, vztrajno zavračala vse plesalce, dokler se ji ni približal povodni mož. Z njim je plesala divji ples, ki pa se je končal v valovih Ljubljane.

b) *Turjaška Rozamunda*

Turjaški Rozamundi ni manjkalo snubcev, vendar ji nihče ni bil pogodu. Končno se je le odločila, da se bo poročila z Ostrovrharjem. Oče jima je pripravil bogato gostijo, na katero je bila med drugimi povabljena tudi Rozamundina teta. Ker je vedela, da Rozamundi godi laskanje, je še pred poroko vprašala pevca, ki je bil že na mnogih zabavah in že marsikaj videl, ali je že kdaj videl dekle, ki bi bilo lepše od Rozamunde. Pevec je odgovoril, da je v tem cesarstvu res najlepša Rozamunda, vendar da v Bosni živi Lejla, o kateri govorijo, da je lepša. Rozamundo je ta odgovor razjezil, zato je Ostrovrharju ukazala, naj gre po Lejlo in jo pripelje, da se bo prepričala o njeni lepoti. Ostrovrhar je ubogal, a ko je videl Lejlo, se je vanjo zaljubil, zato jo je pripeljal na svoj dvor in se z njo poročil. Rozamunda je šla v samostan.

c) *Apel in čevljar*

Apel (grški slikar) je naredil sliko in jo razstavil. Mimo pride čevljar, jo ogleduje in reče, da imajo čevlji portretiranca premalo jermenov. Apel to brž popravi, saj ve, da se čevljarček na čevlje dobro spozna. Nato Apel sliko vnovič postavi na ogled. Drugi dan gre čevljar spet mimo, in ko vidi, da so čevlji v redu, začne kritizirati meča. Slikar ga tokrat ne upošteva, saj se čevljar na meča ne spozna. Sporočilo tega soneta je: ne kritiziraj tega, na kar se ne spoznaš.

č) *O, Vrba*

O, Vrba je sonet, v katerem Prešeren obžaluje, da je zapustil svoj rojstni kraj – Vrbo. Pravi, da ga je pri tem premotila želja po učenu, katero poimenuje „goljufiva kača“.

Če bi se ponovno odločil, bi se poročil s kakšnim pridnim in zvestim dekletom in bi se preživljal s kmetovanjem.

d) *Uvod v Krst pri Savici*

V *Uvodu v Krst pri Savici* beremo o boju med poganskimi Slovani, (poveljuje jim Črtomir) in krščanskimi Slovani (poveljuje jim Valjhun). Črtomirjeve vojske je devetkrat manj kot Valjhunove, zato se zateče v Ajdovski gradec. Tu Črtomir svojim sotovarišem iskreno pove, da se ne morejo več skrivati, saj jim zmanjkuje hrane. Ponudi jim celo možnost, da se predajo, a tega nihče ne stori. Sklenejo, da bodo nasprotnika pretentali tako, da ga bodo napadli ponoči.

Nato pa se zgodi nekaj nepričakovanega – Valjhunova vojska ima enak načrt. Vojski ponoči nenadejano butneta druga v drugo. Vname se hud boj, v katerem vsi Črtomirjevi tovariši padejo, reši se le Črtomir.

France Prešeren: Glosa

2. Predvsem na obliko, posredno pa tudi na vsebino, saj glosa v prevodu pomeni opomba.

3.

a) Miguel de Cervantes Saavedra	<u>g</u> Valentin Vodnik, ki je med drugim napisal tudi pesem <i>Iliria oživljena</i>
b) Luis Vaz de Camões	<u>d</u> rimski pesnik, ki ga je rimski cesar Avgust izgnal na obalo Črnega morja (antično ime za Črno morje je <i>Pontus Euxinus</i>)
c) Dante Alighieri	<u>c</u> veliki italijanski pesnik, ki je bil zaradi političnih razlogov izgnan iz Firenc
č) Homer	<u>a</u> Španec, avtor romana Don Kihot, bil je poklicni pisatelj in živel v nenehni revščini
d) Ovid	<u>b</u> portugalski pesnik, avtor <i>Luzijade</i> , umrl je v hudem pomanjkanju
e) Petrarka	<u>e</u> italijanski pesnik Francesco Petrarca, Prešernov vzornik, mojster sonetov
f) Taso	<u>f</u> Torquato Tasso, italijanski pesnik iz druge polovice 16. stoletja
g) pevec Ilirje	<u>č</u> antični grški pesnik iz (najverjetneje) 8. stoletja pred našim štetjem. Je avtor znamenitih epov <i>Iliada</i> in <i>Odiseja</i> . O njem pravijo, da je živel in umrl kot revež.

4. a) Prva, saj je edina štirivrstična.

b) Zadnja, saj edina govori o duhovni lepoti pesniškega poklica.

5. O težavnem življenju pesnikov. To se kaže v revščini, s katero se morajo ukvarjati, in v brezbržnosti drugih za njihovo življenje.
6. Pesnik je nepreudaren, nespameten. Kranjec (Slovenec) ga ne spoštuje. Pevcu/pesniku sreča nikoli ni naklonjena. Celo življenje živi v pomanjkanju.
7. Težko, za druge neprivlačno in od njih nespoštovano.
8. butic neukretnih
9. Prešeren pravi, da se one zanje ne zanimajo in da si zato pesniki brezuspešno prizadevajo za njihovo naklonjenost.
10. Na ljudske pesmi z motivom kralja Matjaža.
11. a) To pravi v verz: *mar Čebel'ce roji štirje.*
b) Za Valentina Vodnika.
12. V predzadnji kitici. Pravi, da je lahko pesnik še tako prizadeven, vendar ne bo nikoli tako uspešen oziroma bogat kot drugi, ki mogoče niti ne opravljajo tako vzvišenega poslanstva kot on.
13. Višje postavlja duhovne vrednote, saj pravi, da nebo ceni kot grad, zarjo kot zlato, roso na travi pa kot srebro.
14. Prešeren pravi, da je pesniški poklic težek, ampak osrečujoč.

France Prešeren: Zdravljica

3.	MISEL	KITICA, VERZ
a)	Ne pustimo se več podcenjevati s tem, da dovolimo drugim, da vladajo nad nami.	4., 5.-7.
b)	Naj nič (npr. materialni blišč ali lažna propaganda) ne pokonča (zastupi) vaše ljubezni do domovine.	6., 3-4
c)	Bog, blagoslovi našo deželo in vse Slovence!	2., 3-7
č)	Naj pride grom z oblakov in naj pokonča naše sovražnike.	3., 1-2
d)	Prijatelji, na koncu nazdravimo še sami sebi!	8., 1-2
e)	Slovenci naj bodo rešeni vseh težav.	3., 5-7
f)	Prenehajmo s prepiri, zaživimo v medsebojni povezanosti in sreči.	4., 1-2
g)	Vsi slovanski narodi naj živijo v medsebojnem prijateljstvu.	4., 3-4
h)	Prijatelji, trte so rodile! Lahko bomo naredili vino, ki nam bo prineslo zdravje in veselje, pregnalo skrbi in budilo novo upanje.	1., 1-7
i)	Naši sinovi (sinovi našega zaroda) naj bodo hrabri, da se jih bodo sovražniki bali.	5., 5-7
j)	Komu naj najprej nazdravimo?	2., 1-2
k)	Ko nas (tj. Prešernove generacije) ne bo več, bo prišel vaš čas (tj. čas, v katerem živi bralec), ko boste morali biti pripravljeni braniti svojo domovino.	6., 5-7
l)	Prisrčen pozdrav z najlepšimi željami vsem ljudem po celem svetu, ki hrepenijo po dnevu, ko nikjer pod soncem ne bo niti ene vojne več.	7., 1-7
m)	Vsi rojaki naj med sabo živijo v prijateljskih odnosih.	7., 5-7
n)	Naša domovina (tj. dom Slovencev) naj bo svobodna, kot je bila v času naših očetov – prednikov v svobodni Karantaniji.	3., 3-4
o)	Zbrali smo se zato, ker vsem želimo le dobro.	8., 3-4
p)	Naj Bog še dolgo blagoslovlja vse dobre ljudi med nami!	8., 5-7
r)	Slovenke, Bog vas živi! Enkratne ste!	5., 1-2

4. 1. kitica: Prijatelji, trte so rodile, zato se bomo lahko družili in veselili ob kozarcu dobrega vina.
2. kitica: Nazdravimo najprej naši deželi in vsem Slovincem; Bog naj jih blagoslovi.
3. kitica: Sovražnik naj bo pokončan, da bomo živeli v svobodi in brez težav.
4. kitica: Živimo v edinosti, med nami naj vladata prijateljstvo in spoštovanje.
5. kitica: Slovenke, Bog vas živi, da boste s svojim potomstvom našemu narodu zagotovile obrambo pred sovražniki, če bo ta kdaj potrebna.
6. kitica: Mladeniči, naj vas nič ne odvrne od ljubezni do domovine; vi jo boste po potrebi branili.
7. kitica: Nazdravljamo vsem ljudem po svetu, ki hrepenijo po dnevu, ko nikjer pod soncem ne bo niti ene vojne več.
8. kitica: Nazadnje nazdravimo še sami sebi in vsem dobrim ljudem.
7. a) Podobo čaše.
b) Pesem je napitnica, za pitje pa potrebujemo čašo.

France Prešeren: Gazela III

2. Pesem govori o zaljubljenosti nekega fanta, ki pravi, da vsi že vedo, da jo ljubi, le ona – njegova izvoljenka – tega ne verjame.
3. Pesem je lirski, saj je poudarek na fantovem čustvovanju.
5. France Prešeren, nezakonska mati.
6. Rime so notranje, rimajo se besede: resnica, govornica, porodnica, lica, novica, tica, stezica, devica.

Realizem

1. a) Fran Levstik: *Martin Krpan*
Na Dunaju je moril strašen velikan, ki mu nihče ni bil kos. Ko je že izgledalo, da ga zares ni junaka, ki bi ga premagal, se je kočijaž cesarja Janeza spomnil, kako je nekoč pozimi srečal Martina Krpana, ki je v snegu prestavil kobilico. Poslal je ponj na Kranjsko. Martin res pride in najprej želi izbrati orožje in konja. Ko izbira, ugotovi, da nimajo nič primernega zanj, zato sklene, da si ju bo priskrbel sam. Pri tem se skrega s cesarico, ker je posekal njej ljubo lipo. Ko pride dan boja z Brdavsom, Krpan zmaga. Za nagrado dobi mošnjo cekinov in dovoljenje za tvorjenje angleške soli.
- b) Josip Jurčič: *Deseti brat*
V romanu *Deseti brat* nastopa več oseb. Med njimi je tudi Krjavelj, vaški posebnež, ki je rad pripovedoval zgodbe o tem, kako je presekal hudiča na pol. V dokaz, da ga je res presekal na dva dela, je povedal, da se je ob padcu v vodo enkrat zaslislalo štrbunk, drugi pa štr - bunk.
- c) Josip Jurčič: *Kozlovska sodba v Višnji Gori*
Lukežev kozel Lisec si je zaželel zelenjavo, ki je rastla na vrtu Andraža Slamorezca. Ker ga je Andraž dovolj hitro opazil, je ni jedel, vseeno pa je sledila kazen (sodba).

Po dolgem prigovarjanju in iskanju primerne kazni, so se odločili, da bodo kozla tepli po njegovi senci, njegov lastnik pa bo moral to gledati z zavezanimi očmi.

č) Janko Kersnik: *Mačkova očeta*

Pri Mačkovih rod za rodom ponavlja isto zgodbo: stari Maček sinu noče predati kmetije, saj se boji, da sin potem z njim ne bo ravnal lepo. Ko pa oče naposled vendarle preda kmetijo, se pokaže, da je bil njegov strah upravičen, kajti sin je bil z njim res grob. Na koncu mora oče iskati zavetja pri sosedu, kjer tudi umre, še prej pa prekolne svojega sina.

d) Anton Aškerc: *Kronanje v Zagrebu*

Aškerc je s to pesmijo segel v 16. stoletje – v čas kmečkih uporov. Prikazano je kruto maščevanje nad Matijo Gubcem – enim od vodij upora iz leta 1573. Kaznovali so ga tako, da so ga posadili na žarec stol, na glavo položili žarečo krono, v roko pa dali žareče žezlo, s čimer so se mu posmehovali in drugim morebitnim upornikom pokazali, kaj jih čaka v primeru upiranja. Kljub temu poniževanju pa je Matija Gubec ohranil svoje dostojanstvo in s tem dal vzgled vsem, ki se borijo za svoje pravice.

e) Ivan Tavčar: *Tržačan*

Vrbarjev Matevž in njegova lena žena Maruša sta bila dolgo brez otrok, zato je Matevž nekega dne domov pripeljal Tomažka. Ker ga je dobil v Trstu, ga je poimenoval „Tržačan“. Sprva ga je imel zelo rad, vendar pa se je to popolnoma spremenilo, ko je dobil svojega sina Tinčeta. Od takrat dalje so se Tomažku godile mnoge krivice: vsi so ga zmerjali in pretepali, večkrat je bil celo lačen. Tudi umrl je zaradi izčrpanosti.

f) Ivan Tavčar: *Visoška kronika*

Polikarp Khallan je ob vrnitvi iz tridesetletne vojne ubil svojega tovariša Nemca Schwarzkoblerja, da bi se sam polastil skupnega naropanega bogastva. Zaradi tega zločina ga je neprestano pekla vest, ki si jo je olajšal šele na smrtni postelji. Poklical je sina Izidorja in mu naročil, naj gre na Nemško, tam poišče Schwarzkoblerjevo vnukinjo Agato, jo pripelje na Visoko in se z njo poroči ali pa ji izplača delež, ki bi ga moral dobiti njen ded. Izidor je ubogal in Agata je res prišla z njim. Tu so jo vsi občudovali, med drugimi tudi Marks Wulffing, ki je na plesu predržno plesal z njo. Ona ga je zaradi tega pred vsemi oklofotala in s tem ponižala. Da bi se ji maščeval, je sprožil obtožbo, da je čarovnica. Sledil je čarovniški proces, v katerem je Agata morala prestati preizkus z vodo. Ker ji je pri tem pogumno pomagal Izidorjev mlajši brat, se je poročila z njim. Izidor je nato šel najprej v vojsko, potem pa se je tudi on poročil.

g) Simon Jenko: *Naš maček*

Naš maček je pesem, ki govori o zaljubljenem mačku, katerega ljubica je močno zbolela in na koncu tudi umrla. Ko se je to zgodilo, je bil maček zelo žalosten, na koncu se je celo obesil. V zadnji kitici Jenko piše, da je to zgodbo želel povedati vsem zaljubljenim mladim ljudem – če bi radi dolgo živeli, naj se nikdar ne zaljubijo!

Simon Gregorčič: Soči

2. Reko Sočo in njeno lepoto.

3. 1. del: opis reke Soče

– Soča v višinskem delu

– Soča v nižinskem delu

2. del: napoved krvavih dogodkov ob Soči in naročilo za upor

4. V zgornjem delu je Soča hitra in živahna (poskočna, glasna, jasna), v spodnjem pa počasna in otožna.

5. Čistost primerja z gorskim zrakom, glasnost pa s pesmijo planinske mladine.

6. Vzroke za otožnost reke v spodnjem toku išče v domotožju, ki ga občuti, ko zapusti planine, ter v tem, da teče ob grobovih slovenskega domovja (tj. na tistem delu slovenskega ozemlja, ki je prišel pod italijansko oblast).

7. Gregorčič se je najbolje počutil v zgornjem Posočju (Soča je bila tam jasna, glasna, krepka, živahna in polna življenja), ko pa se moral preseliti v Rihenberg, je bil otožen (tako kot je Soča v nižinskem delu počasna, utrujena, otožna – kot ogromna solza).

8. V zadnjih desetih verzih pesnik Soči naroča, naj naraste in pokonča tujce, ko si bodo prišli osvajat njeno oz. naše ozemlje.

9. Glagoli so: pridrvi, narasti, vzkipi, ne stiskaj se, stopi, vtopi.

Čustveno nabiti so zato, ker je Gregorčič želel njihov pomen še posebej poudariti.

10. Gregorčič je o krvavih spopadih govoril 36 let vnaprej in ni dočakal uresničitve svoje preroške napovedi.

11. Italijani.

12. a

Pesem Soči je domoljubna, saj v njej spoznamo pesnikovo ljubezen do doma in domovine.

13. *Svinčena toča* pomeni sovražnikove strele, *dež krvav* pa rane vojakov na soški fronti.

14. Zasllišimo zvok, ki nastane ob udarcih mečev. Tu uporabljeno slogovno sredstvo se imenuje onomatopeja.

15. a) Refren:

Krasna si, bistra hči planin,
brdka v prirodni si lepoti,
ko ti prozornih globočin
nevihte temne (divje) srd ne moti,
krasna si, hči planin!

16. a) Primera: jasna si kot gorski zrak

b) Poosebitev: hči planin

c) Retorično vprašanje: Kaj trudno ležeš in počasi, / zakaj so tožni tvoji glasi?

č) Inverzija: in glasna si, kot spev krepak / planinske je mladine

d) Okrasni pridevek: nevihte temne

e) Stopnjevanje: narasti, vzkipi v tok strašan! / Ne stiskaj v meje se bregov, srdita čez branove stopi, / ter tujce, zemlje-lačne, utopi

f) Pretiravanje: ti mi boš krvava tekla

17. vedra višnjevostrvaš

Moderna

Dragotin Kette: Spomini

- Lirski izpovedovalec nagovarja dekle, v katero je zaljubljen. V pesmi zaznamo, da njun odnos ni tak, kot bi si ga on želel, saj njej najverjetneje ni mar zanj.
- Metafora *roža rož* pomeni najlepša oziroma najbolj zaželen.
- Častilec *belih kož* pomeni oboževalec lepih žensk (znak lepote je bila včasih svetla polt, ki je izdajala gosposkost).
- Primerno se mu zdi, da ji svojo ljubezen prizna, neprimerno pa, da bi jo prosil za naklonjenost, če njej ni do odnosa z njim.
- Pretiravanje zaznamo v verz *naj tudi hrepeneče srce počí ...* Z njim hoče pesnik povedati, kako silna je ljubezen lirskega izpovedovalca.
- Pesem je sonet, saj ima dve kvartini z oklepajočo rimo in dve tercini (rima v njem je zaporedna, kar sicer ni najbolj pogosto, ampak tudi ne nemogoče) in je pisana v jambnem enajstercu.

Josip Murn Aleksandrov: Vprašanje

- Vprašanje o smiselnosti oz. koristnosti njegovega življenja.
- Okrasna pridevnika sta *svetla zarja* in *misel otožna*. V večini bralcev najverjetneje zbuja nasprotujoča, neharmonična čustva.
- Njegovim vprašanjem je skupno to, da so zelo razmišljujoča in namenjena njemu samemu – da razmisli o smislu svojega bivanja.
- Odgovora najverjetneje ne pričakuje, saj se zaveda, da mu nihče ne more odgovoriti, da to lahko stori le sam.
- Smisel življenja vidi v tem, da je *sebi, soljudem koristen*.
- Četrta, saj se pesnik v njej sprašuje, ali je njegovo življenje zaman, medtem ko se v tretji sprašuje, ali je bilo v korist njemu in drugim.
- Primeri arhaizmov: *spočetek* (začetek, nastanek), *kedaj* (kdaj), *život* (življenje). Danes nas opozarjajo na to, da je besedilo starejšega datuma.

Oton Župančič: Žebljarska

- a
- Žebjarji v službi delajo štirinajst ur in pol. Ker morajo po tem kaj postoriti še doma, prostega časa pravzaprav nimajo.
- Metafora *žebji so nam v očeh* pomeni, da se žebjarji nikoli ne morejo odpočiti od svojega dela, saj tudi po službi ne morejo nehati misliti nanjo. Zaradi tega trpijo.
- Tretja in četrta kitica se od drugih razlikujeta po tem, da sta veliko bolj razmišljujoči (refleksivni), saj lirski izpovedovalec razmišlja o tem, kar je za njegovo življenje bistvenega pomena. V njiju tudi ne zaznamo ritma kladiv, kot ga v prvi, drugi in peti kitici
- b) To pove verz *Pa ondan sem pred zrcalom postal*, saj iz njega razberemo, da se žebjarji ne utegnejo niti dobro pogledati v ogledalo.
- V mislih je imel umor. Pomislil je na to, da s tako težkim delom žebjarji sami sebe ubijajo, saj uničujejo svoje telo.

- Socialni pesmi sta: Janez Menart: *Krmečka balada* in Srečko Kosovel: *Starka za vasjo*.
- a) Najpogosteje se ponovi verz *od štirih do ene*, take vrste ponavljanje imenujemo refren.
b) rutino, neskončno dolg delovnik, utrujenost žebjarjev
c) Najverjetneje zato, ker je s tem hotel pokazati, da opisanemu problemu izkoriščanja delavcev ni videti konca.
b) p, h, puhanje meha
c) udarce kladiv, utrujenost žebjarjev
- a) Rima: rumene, zelene
b) Okrasni pridevek: trate zelene
c) Ogovor: poglej v nebó
č) Retorično vprašanje: Smo jih v polje sejali?
d) Primera: o, kakor da sem po sebi koval!
e) Obrnjen besedni red (inverzija): do osmih od treh
- Stopnjevanje.

Ivan Cankar: Bobi

- Najverjetneje jo je dobil iz svojega lastnega življenja.
- a) Mihče.
- b, c, č
- Mihče je bil razvajan, slabo vzgojen fant, užival je v poniževanju šibkejših od sebe. Peter je bil njegovo nasprotje, bolj je mislil na svoje domače kot nase. Bob je pobral zaradi Francke, čeprav je bilo to ponižujoče, doma pa o tem ni pripovedoval, ker jim je hotel prihraniti nelagodno počutje ob podoživljanju krivice.
- a) Peter, Petrova mati, Petrov oče, Francka, Mihče
- Črtica *Bobi* je socialna, saj v njej s Petrom podoživljamo stisko zaradi revščine, s katero se spopada njegova družina.
- a) metafora, primera, stopnjevanje
b) metafora, primera, stopnjevanje, poosebitev
c) metafora, primera, okrasni pridevnik, retorično vprašanje, ogovor, stopnjevanje,
č) poosebitev, metafora, stopnjevanje, okrasni pridevnik, retorično vprašanje, ogovor
d) stopnjevanje, okrasni pridevnik, metafora, ogovor, ponavljanje

Ivan Cankar: Skodelica kave

IVAN CANKAR	CANKARJEVA MATI
pust in zlovoljen
z zlobnim glasom	njen beli obraz se je svetil
velik, plah pogled
oči; večje so bile in čistejše
- Cankar je pri opisu matere in njenih dejanj uporabljal veliko bolj *svetle* pridevnike kot pri opisu sebe in svojih dejanj. Opazimo črno-belo slikanje.
- a, č
Ta črtica je razpoloženska zato, ker lahko v njej opazujemo opis občutenj in razpoloženj ter njihovo spreminjanje, socialna pa je zato, govori o revščini v Cankarjevi družini.

Ivan Cankar: Kralj na Betajnovi

- Za dramska besedila je značilno, da so pisana po vlogah, dogajanje je prikazano tako, kot da prav v tem trenutku poteka pred gledalčevimi očmi, informacije o tem, kako se osebe na odru obnašajo, so zapisane v didaskalijah.

- Kantor se obnaša, kot da je kralj, ki mu nihče nič ne more.
- Njun odnos lažje spoznamo iz nebesednega sporazumevanja, saj se Francka očeta boji in si mu zato z besedami ne drzne ugovarjati.
- Njun odnos je hladen, saj Francka ve, da ima on popolno oblast nad njo, se ga pa tudi sramuje, saj ve, da je kriv za stiske mnogih. Kantor se tega zaveda, ampak svojih napak ne zmore in niti noče popraviti.
- Zakaj se me bojiš, Francka? Se ti zdi, da so moja dejanja nepoštena in da ogrožam življenja drugih ljudi?
- Prišla je v svoje lastno zadoščenje, ker mu je želela povedati, v kakšno nesrečo je zaradi njega pahnjena, in prekleti njega in njegovo družino.

Ekspressionizem

Srečko Kosovel: Jutro na Krasu

- Kras Kosovelu pomeni počitek, zdravje, moč in navdih.
- Kosovel ima veliko zaupanje v mladega človeka, saj pravi, da je sposoben zemljo primakniti k soncu, tj. k nečemu dobremu.

Srečko Kosovel: Rdeča raketa

- a
- a) V prvih sedmih verzih je različno število zlogov (od 7 do 10).
- b) Poudarjeni in nepoudarjeni zlogi se ne izmenjujejo izmenično, kar lahko razberemo tudi iz naslednjih verzov:
Netruden bežim, kakor
 da sam moram v izpolnjenie.

Socialni realizem

Prežihov Voranc: Doberdob

- Odnosi med vojaki niso zaupljivi.
- Želja oziroma priložnost za napredovanje.
- Amun ni čutil pripadnosti Avstriji, saj pravi, da ni smiselno umreti zanjo. To pa še ne pomeni, da je imel šibko narodno zavest, saj pravi, da mora iz vojne priti živ zato, da bo lahko koristil slovenskemu narodu.
- Slovenski narod.
- O Dervodelu izvem, da bi raje umrl na bojišču, kot da bi prebežal na nasprotnikovo stran. Amun je najpomislil le zato, da bi imel na begu tovariša.
- Pobeg mu je uspel.
- a) Metafora.
 b) Eden od mnogih vojakov je to noč ravnal tako, kot si je želel in spoznal, da je prav – pobegnil je, saj ni hotel, da mu še naprej vladajo drugi.

France Bevk: Kaplan Martin Čedermac

- Uporabil je vsa naštetna sredstva.
- a) Pogovor se ni končal, kot bi si želel kateri od udeležencev, zato ne moremo govoriti o zmagovalcu.

- Lahko govorimo le o moralnem zmagovalcu – to je Martin Čedermac, ki je s svojo poštenostjo in neomajnostjo v načelih pokazal visoko moralno držo.
- Konfinacija je pripor, v SSKJ beremo: konfinacija -e ž (á) *prisilno bivanje v določenem kraju*.
- Najbrž ga je užalilo to, da je poročnik mislil, da je podkupljiv.
- Nemščina, italijanščina in srbohrvaščina.
- a

Ciril Kosmač: Pot v Tolmin

- Oče Cirila Kosmača je cenil umetnost (še posebej glasbo in literaturo) in je tudi sinu privzgaljal te vrednote.
- Hotel mu je povedati, kakšen odnos ima sam do umetnosti, in ga s tem spodbuditi, da bi mogoče tudi on kaj napisal.
- Oče in sin se o pisanju literature sramežljivo pogovarjata zato, ker pisateljstvo pomeni, dovoliti drugim vstop v svet svojih občutenj. Oče svojo zadrego zaradi tega izdaja z neverbalno govorico (gladenje po nosu, kašljanje ...).
- Sin je očetovo voljo sprejel dobronamerno, oče je bil v njegovih očeh velik in dober mož.
- Vidiš, in zdi se mi, da mlad človek mora sanjati, pa čeprav sanja same nemogoče, nedosegljive stvari ...*
- Kosmačev oče ni bil le sanjač, saj se je za uresničitev svojih sanj bil pripravljen tudi truditi (šel je delat, da bi si kupil klavir in postal organist, poskusil se je še kot pismonoša, gostilničar in trgovec).
- Da očetu ni bilo žal vloženega truda, razberemo iz povedi: *Saj vem, da nisem ničesar dosegel, toda vsaj skušal sem nekaj doseči ... hotel sem biti nekaj ...*
- Oče pravi, da bi veljalo pisati predvsem prozna dela o vsakdanjem življenju ljudi v njihovi dolini.
- Če bi ga povezoval s slavo, najbrž ne bi skrival svoje knjige *Ladja brez krmarja*.
- Po tem pogovoru je sin očeta začutil bližje, kot ga je prej. Pravi, da ga je kar naenkrat videl kot dobrega človeka s svojim življenjem.
-

NOVELA JE KRATKA PRIPOVED, ZA KATERO JE ZNAČILNO, DA ...

je v središču en dogodek	pripoveduje o več dogodkih
v njej nastopa malo oseb	v njej nastopa veliko oseb
sta kraj in čas dogajanja določljiva	kraja in časa ni mogoče določiti
ne pripoveduje o dolgem časovnem obdobju	pripoveduje o daljšem časovnem obdobju
temelji na stvarnem življenju	izhaja iz sveta sanj

Novela je kratka pripoved, ki pripoveduje o enem dogodku, okoli katerega se vse dogaja, v njej nastopa malo oseb, kraj in čas lahko ugotovimo oziroma sta znana, zgodba temelji na stvarnem življenju in ne opisuje dolgega časovnega obdobja.

Sodobna slovenska književnost

Boris A. Novak: Narcis in Eho

- Sodobniki Borisa A. Novaka niso: Fran Milčinski, France Bevk, Tone Seliškar, Dragotin Kette in Oton Župančič.
- zvenenje – venenje, noči – oči, zaskri – kri
- Voda je čista, sicer se na njeni gladini ne bi pojavil odsev zvezd.

8. Narcisoidnost prepoznamo predvsem v drugem verz, kjer lirski izpovedovalec svojo kožo označi za *belo rožo snežno*.
10. Pesem je lirski, saj je poudarek na razpoloženju in iz nje težko razberemo zgodbo.

	NARCIS IN EHO	PREŠERNOV SONET
ZGRADBA	tri kvartine in ena davorstičnica	štiri kitice: dve kvartini in dve tercini.
RIMA	v prvi in deloma še drugi kitici podobna tisti iz Prešernovega soneta, potem pa ne več	v kvartetnem delu oklepajoča, v tercetnem delu pa po navadi prestopna
VERZ	jambski enajsterec	jambski enajsterec

Novakov sonet ima drugačno zgradbo kot Prešernov, torej je sonetov več vrst.

Andrej Rozman Roza: Najemnina ali *We are the nation on the best location*

2. Mirko prihaja iz Ljubljane, njegovo besedilo je slogovno zaznamovano, ker ne uporablja knjižnega jezika, ampak ljubljanski govor.
3. a) MIRKO Wellness center! Beauty massage! Sej sploh ni več dost, če sam slovensk znaš! Pa to je res grozn, kam se ta država razvija! Sej postajamo angleška kulturna kolonija, tko da brez znanja angleških besed v Sloveniji ni več mogoče preživeti in brez angleščine kmal ne boš več razumu niti programa, ki ga daje SNG Drama!
b) Pravilno zapisane besede: v redu, ne bi, jaz, ne vem, kdo
6. Posebnost rim je v tem, da se rabijo v proznem besedilu. Avtor z njimi pritegne pozornost gledalca oz. bralca in zbuja smeh.
7. a
8. a) Značajska komika: Mirko je smešen s svojo idejo o načinu, kako moramo skrbeti za ohranjanje slovenščine.
b) Situacijska komika: Mirkov odziv na angleške popevke, reklamne tiskovine in na embalažo testenin Barilla, njegovo obnašanje v trgovini z živili, kjer je bil zaposlen.
c) Besedna komika: Mirkov prevod Presleyjeve pesmi, uporaba rim v proznem besedilu.

Desa Muck: *Nebo v očesu lipicanca*

8. Na primer: *njeni možgani pa se zlepijo skupaj kot kupček žvečilke ali kot z brzostrelko preleti prostor od človeka do človeka.*
9. a) Poleg ljubezni do konjev jima je skupno tudi to, da oba težko priznavata svoja čustva v odnosu drug do drugega.
b) Ponos.
11. roman
Gre za obsežno delo, v njem nastopa več oseb, zgodba se odvija v daljšem časovnem obdobju in na različnih dogajalnih krajih.

Carolin Philipps: *Made in Vietnam*

3. Kršitev pravic lahko zaznamo v zaposlovanju otrok, delovnih pogojih (dolžina delovnika, odmor za malico, skrb za zdravje), neizplačevanju nadur in strahu zaposlenih pred ugovarjanjem ali izražanjem mnenj oz. čutenj.
6. a
8. Na prebrani odlomek spominja Župančičeva pesem *Žebljarska*, saj jima je skupna socialna tematika. Žebjarji (med njimi so fantje, možje, dekleta in žene) delajo štirinajst ur in pol dnevno in tudi oni ne poznajo prostega časa.